

DET TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE FAKULTETET

MASTEROPPGAVE

Studieprogram/spesialisering:
Master i samfunnssikkerhet

Vårsemesteret, 2023

Åpen / Konfidensiell

Forfatter:
Brede Langvik Ullestad

Fagansvarlig ved UiS: Ole Andreas Engen

Medveileder: Sissel Haugdal Jore

Tittel på oppgaven: Miljøbevegelsen som en ny terrortrussel?

Engelsk tittel: The environmental movement as a new terrorist threat?

Studiepoeng: 30

Emneord:
Radikalisering, radikaliseringsprosess,
«Wicked problem», økoterror,
økofascisme

Sidetall: 60
+ vedlegg/annet: 79

Stavanger, 15.06.2023

University of Stavanger

Miljøbevegelsen som en ny terrortrussel?

Er den norske modellen for å identifisere og forebygge radikaliserings i stand til å fange opp trusler i nye grupper som miljøbevegelsen, som skiller seg fra tidligere utsatte grupper?

MSAMAS-masteroppgave samfunnssikkerhet

Universitetet i Stavanger

Våren 2023

Brede Langvik Ullestad

Sammendrag

En av de største truslene vi har i dagens samfunn kommer fra aktører som planlegger bruk av voldelige virkemidler for å fremme politiske mål. Slike angrep blir definert som terrorangrep og har blitt brukt flere ganger i historien av flere ulike grupper som har ønsket å oppnå ulike politiske mål. Slike terrorangrep er svært vanskelige å forebygge, og en ønsker derfor å forebygge slike angrep før de i det hele tatt oppstår. Radikalisering er prosessen hvor individer i stadig større grad godtar bruken av slike ekstreme voldsaksjoner for å fremme politiske mål, det er i denne prosessen en ønsker å starte forebyggingen.

Hensikten med denne studien er å se på hvordan vi her i Norge arbeider med radikaliseringsforebygging og hvorvidt den norske modellen i det hele tatt er i stand til å oppdage og å forebygge radikalisering i grupper som tidligere ikke har blitt sett på som en radikaliseringsarena. Derfor tar denne oppgaven for seg miljøbevegelsen som en arena hvor radikalisering kan foregå, men som den norske radikaliseringsforebyggings modellen kanskje ikke er egnet for å forebygge. Teorien i oppgaven legger i stor grad vekt på radikaliseringsteorier, den norske forebyggingsmodellen og radikalisering som et «wicked problem».

Nøkkelfunnene i oppgaven setter lys på hvordan den norske forebyggingsmodellen i stor grad er lagt opp for å forebygge radikalisering i andre deler av samfunnet, hvor bakenforliggende årsaker og ekstreme ideologiske tanker, ofte er drivkreftene bak radikaliseringen. Det finnes flere utfordringer fra den kommunale sektor knyttet til manglende samarbeid med miljøorganisasjoner, hvor forståelsen av trusselen for radikalisering i liten grad blir trukket frem, gjør det vanskelig for den kommunale sektoren å få en oversikt over situasjonen. Samtidig viser det seg vanskelig å ta en trussel innover seg når fremtidsbilde er så uklart som det er. Hvilke politisk gjennomslag miljøbevegelsen får vil ha stor påvirkning på hvordan de vil handle i fremtiden.

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på to spennende år på Universitetet i Stavanger. Gjennom disse to årene jeg har studert master i samfunnsikkerhet har jeg lært mye om spennende og utfordrende tema, og jeg går ut av UiS med mer kompetanse enn jeg hadde når jeg ankom.

Jeg vil starte med å takke alle mine informanter som har gjort det mulig å besvare denne spennende tematikken. Det ville ikke vært mulig å gjennomføre oppgaven uten deres hjelp og engasjement. Og jeg takker for spennende svar og samtaler.

Jeg vil også takke min veileder Sissel Haugdal Jore som gjennom hele master perioden har vært til stor hjelp. Hun har alltid vært tilstede for å bidra med diskusjoner, innspill, vurdering og tilbakemeldinger gjennom hele perioden.

Til slutt vil jeg takke min familie og mine medstudenter som har vært til stor hjelp gjennom hele studieperioden, med alt fra rettskriving til motivasjon og diskusjon.

Stavanger, 7. juni 2023

Brede Langvik Ullestad

Innholdsfortegnelse

Innhold

Sammendrag	i
Forord.....	ii
Innholdsfortegnelse.....	iii
Tabell og figur oversikt:.....	v
1. Introduksjon.....	1
1.1 Øko-terror.....	1
1.1.1 Historisk	1
1.2 Terrorisme	2
1.3 Øko-terror i Norge.....	3
1.4 Økofascisme.....	3
1.5 Den norske forebyggingsmodellen	4
1.6 Tidligere forskning.....	5
1.7 Problemstilling og avgrensing.....	5
2. Teori	7
2.1 Terrorisme	7
2.2 Øko-terrorisme	8
2.3 Radikalisering.....	9
2.3.1 Tre former for radikalisering.....	11
2.3.2 Radikalisering på nett	12
2.4 Wicked Problems	13
2.5 Hvem er utsatt for å bli terrorist?	14
2.6 <i>Lone-wolf</i> aktører.....	15
2.7 Den norske modellen	15
2.7.1 Kommunens beredskapsarbeid.....	17
3. Metode.....	19
3.1 Forskningsdesign.....	19
3.2 Valg av metode for innhenting av data	20
3.3 Abduktiv forskningsmetode.....	21
3.4 Forskningsprosessen	21
3.4.1 Plan	21
3.4.2 Datainnsamling.....	23
3.4.3 Valg av informanter	23

3.4.4 Intervju.....	25
3.4.7 Dataredusering.....	27
3.5 Fordeler og ulemper med metoden.....	27
3.5.1 Reliabilitet, validitet og Trustworthiness.....	28
3.5.2 Metodevalg.....	30
3.5.3 Informanter.....	30
3.6 Etske betraktninger.....	31
4. Empiri.....	32
4.1 Er en bevisst på trusselen for radikaliserings innenfor miljøbevegelsen? Hvordan arbeider en for å forebygge denne trusselen?.....	32
4.1.1 Politisk frustrasjon.....	32
4.1.2 Ekstern påvirkning.....	34
4.1.3 Økofascisme.....	35
4.1.4 Trusler kan være vanskelige å oppdage.....	35
4.1.5 Virkemiddel bruk.....	37
4.1.6 Nye grupper.....	37
4.2 Hvordan forstår en begrepet radikaliserings, radikaliseringsprosessen og arbeidet med radikaliserings på lavere nivå?.....	38
4.2.1 Felles forståelse.....	39
4.2.2 Fragmentert forståelse.....	39
4.2.3 Felles forståelse møter fragmentert forståelse.....	40
4.2.4 Radikaliseringsprosess.....	41
4.3 Hvilke utfordringer oppstår i det radikaliseringsforebyggende arbeidet som følge av nye radikaliseringsgrupper slik som miljøbevegelse?.....	43
4.3.1 Risikobilde.....	44
4.3.2 Indre kontroll.....	45
4.4 Oppsummering empiri.....	47
5. Diskusjon.....	49
5.1 Ulike definisjoner av begrepet.....	49
5.1.2 3 former for radikaliserings i miljøbevegelse kontekst.....	50
5.2 Den norske forebyggingsmodellen.....	50
5.2.1 Hva gjør miljøorganisasjonene.....	51
5.3 Radikaliseringsforebygging som et «wicked problem».....	52
5.3.1 Ansvarsfordeling.....	54
5.3.2 Hvor går grensen.....	55
5.3 Hvordan skiller miljøorganisasjonen seg fra andre utsatte grupper.....	55
5.4 Fremtidige utfordringer.....	57

5.3.2 Økofascisme som trussel	58
6. Konklusjon	59
6.1 Forslag til videre forskning.....	60
Litteraturliste	61
Vedlegg 1.....	64
Vedlegg 2.....	67
Vedlegg 3.....	68
Vedlegg 4.....	70
Vedlegg 5.....	71

Tabell og figur oversikt:

Tabell 1: Plan over forskningsprosess

Tabell 2: Informantoversikt

1. Introduksjon

1.1 Øko-terror

Etter andre verdenskrig har verdens befolkning vokst i en enorm fart, fra ca. 1 milliard til ca. 8 milliarder mennesker. Befolkningsveksten har bidratt til at ressursene på jorden har blitt brukt i et tempo de fleste eksperter mener jorden ikke tåler. Utslipp av klimagasser, bruk av naturressurser, ødeleggelse av det biologiske mangfoldet og mangel på vann i flere deler av verden er noen av de største problemene knyttet til menneskers aktiviteter (Spadaro, 2020, s.62). Dette har bidratt til at fremveksten av miljøorganisasjoner og klimaforkjempere, og samtidig som slike organisasjoner vokste frem, vokste også fenomenet øko-terror frem.

«It follows, that climate change has been linked with two different types of terrorism. First eco-terrorism, which individuals used violence against properties and civil rights if defense of the environment or to direct changes in environmental policy. Second, environmental terrorism, there the destruction of the environment, either through war or acts of terror, was used to exert fear in the population to achieve organizational aims» (Spadaro, 2020, s.59).

Øko-terror kan kort beskrives som en handling som har som formål å fremme miljørettigheter i politikken. Slike handlinger har i stor grad vært ulovlige handlinger/sabotasje mot økonomiske mål, som har vært til skade for miljøet (Spadaro, 2020, s.66-67). Organisasjonene har i liten grad hatt som mål å skade personer, men det kan stilles spørsmål med om dette kanskje endres i fremtiden etter hvert som klima-situasjonen blir mer kritisk.

1.1.1 Historisk

Øko-terror som begrep begynte først å ta fart på 1980-tallet, etter hvert som større organisasjoner begynte å ta form, og deres taktikker for å få gjennomslag av politikken forandret seg. Årene før 1980-tallet drev de største miljøaktivistorganisasjonene stort sett kun ulike former for sivil ulydighet, dette endret seg på 80-tallet, hvor organisasjonen *Earth first!* Begynte å ta i bruk spikerbomber i trær (Eagan, 1996, s. 6). Formålet med spikerbombene *Earth first!* Benyttet seg av var å skape en frykt innen treverksproduksjonen, for å redusere tre fellingen i Amerika. Dette er et av de første eksemplene på bruken av terror og vold gjennomført av en miljøvernorganisasjon, og blir også sett på som starten av øko-terror. Siden

den gang har flere miljøvern organisasjoner tatt opp bruken av vold og terror som virkemiddel for å få gjennom sine politiske mål (Eagan, 1996, s.8).

En av de mest sentrale miljøvern organisasjonene når en ser på begrepet øko-terror er *Earth Liberation Front* eller *ELF*, som i 2001 ble utnevnt som den største terror trusselen i USA av FBI (Vanderheiden, 2005, s. 426). *ELF* opererer som miljøvernorganisasjoner flest med et mål om å ikke skade personer eller dyreliv gjennom sine handlinger. Organisasjonen ønsker derimot å skade objekter og strukturer som de ser på som skadelige for miljøet, enten det er i form av dyr, natur eller forurensing. Ettersom at *ELF* ikke utfører terrorhandlinger som skader personer og gjennom slike handlinger skaper frykt, stiller Vanderheiden spørsmål om hvorvidt *ELF* og andre lignende miljøvernorganisasjoner skal settes på samme linje som terrorhandlinger hvor flere menneskeliv blir målrettet skadet eller drept (Vanderheiden, 2005, s. 427). Hvor går egentlig grensen for hva som regnes som en terrorhandling? Kan vi holde skade gjort på eiendom og produksjonsverktøy på samme nivå som vi holder skade på menneskeliv?

1.2 Terrorisme

Terrorisme er ifølge Igor Primoratz en handling som har som formål å skape frykt i samfunnet, og gjennom denne frykten ønsker en å få en part til å gjøre noe de ellers ikke ville gjort (Primoratz, 1990, s.139). I de aller fleste tilfeller vil dette være et ønske om å oppnå et politisk mål, som for eksempel at en tar større hensyn til miljø og dyrs rettigheter når en gjør en avgjørelse. Som oftest vil bruken av vold være en del av virkemidlene terrororganisasjoner har for å spre frykt, men viser til at det kan stilles spørsmål til om det er uunngåelig å bruke vold for å spre frykt. «The ethics of terrorism is not a mere footnote to the ethics of violence because violence is not essential to terrorism and, in fact, most acts of terrorism are nonviolent» (Primoratz, 1990, s.130). Primoratz trekker frem at terrorisme i hovedsak har to ulike mål, det første er det direkte målet som rammes for hendelsen, for eksempel en oljeplattform. Mens det andre målet som Primoratz mener er det viktigste målet, er alle de indirekte følgene det får for det daglige livet. Det er her en ønsker å påvirke personer og beslutningstakere til å ta avgjørelser som de ellers ikke ville gjort (Primoratz, 1990, s.131).

Men hvordan skiller man mellom «angrep» på personer og «angrep» på eiendom/ikke levende objekt. Primoratz viser her til at skade på eiendom/ikke levende objekter også kan ramme personers liv, selv om de selv ikke blir direkte skadet (Primoratz, 1990, s.133-134). Ser vi for eksempel for oss en oljeplattform som blir rammet av et angrep fra en miljøorganisasjon, vil

dette ikke nødvendigvis skade mennesker, men det vil påvirke levekårene til de på plattformen, de vil kanskje miste jobben, ha psykiske skader som følge av hendelsen eller de vil kanskje ikke ønske å være på en oljeplattform igjen. Det vil altså være frykt spredt av handlingen som ligger til grunn for at personer gjør noe de ellers ikke ville gjort, og en kan derfor konkludere med at terror ikke nødvendigvis må være voldshendelser mot mennesker.

1.3 Øko-terror i Norge

Fenomenet øko-terror har i liten grad vært en del av Norges historie. Samtidig er det verdt å nevne at Politiets sikkerhetstjeneste (PST) i sine trusselvurderinger tar for seg risikoen for at det skal være et terrorangrep som følge av «klimateknologi, miljø- og naturvern». PST har i sin trusselvurdering i 2023 konkludert med;

«Det vurderes som svært lite sannsynlig at aktivister knyttet til klima, miljø- og naturvern vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i 2022. Vi forventer at aktivisme i Norge knyttet til disse sakene vil fortsette å være ikke-voldelig.

Klimasaken kan imidlertid for enkelte oppleves som en eksistensiell trussel det haster å finne en løsning på. Tematikken har derfor et potensiale til å radikalisere enkeltpersoner» (PST, 2023).

Selv om situasjonen i dag ikke skulle tilsi at faren for terror fra denne gruppen er stor, trekker også PST frem faren som kan komme frem av opplevelsen av klimaproblematikken som en eksistensiell trussel. Her kan en igjen trekke frem usikkerheten rundt fremtidens klima debatt, lite tyder på at debatten kommer til å trappes ned de neste årene. Utviklingen peker heller mot en opptrapping i diskusjonen, noe som igjen kan være en inngang til radikalisering og økt terrortrussel.

1.4 Økofascisme

Også på det ytre høyre finner vi grupper og individer som er opptatt av miljøet, og også her finnes det muligheter for at enkelte personer blir radikaliserte. Gruppen med radikaliserte individer fra det ytre høyre kalle ofte for økofascister. Økofascisme deles ofte inn i to grupper «ecocentric in which ecofascists believe that humanity is a single part of a complex ecosystem, and the chosen (native) people can appropriately conserve it» og «anthropocentric, which is to say that ecofascists believe that protecting their “race” is their single most important task—and protecting the environment is essential for the race to thrive» (Campion, 2023, s.927). Disse to gruppene skilles med andre ord av at det er ulikt syn på hva som skal

prioriteres, ecocentric har et fokus på å forsvare økosystemet, mens anthropocentric fokuserer på å forsvare rasen til den lokale befolkningen.

Innenfor økofascismen er det altså grupperinger som er opptatt av å beskytte sitt land mot det som etter deres mening er en trussel mot naturen. Her kommer også tankene om at overbefolkning kommer inn som en trussel som ligger sentralt i økofascistisk tankegang. I mange grener av økofascisme ligger tanken om nasjonalisme sentralt, at det er først og fremst lokale etniske grupper som er knyttet til spesifikke territorier, og at alle andre etniske grupper derfor er inntrengere (Campion, 2023, s.934). Økofascister er med andre ord bevisst på

Ross & Bevenssee (2020) viser til at fascisme har en lang og voksende historie i forhold til grønne tendenser innad i bevegelsen, ettersom at det kan bli en eksistensiell trussel mot fascismens mål. Ross & Bevenssee viser i tillegg at fascismen har gitt tegn til at etter hvert som klimakampen blir mer og mer desperat, så vil en i større grad skifte mot en voldelig økofascisme-bevegelse (Ross & Bevenssee, 2020, s.8). Ifølge Ross & Bevenssee vil ikke den ytre høyre siden kunne ignorere klimakampen i særlig lenger tid, ettersom at dens implikasjoner vil true fascistenes mål.

1.5 Den norske forebyggingsmodellen

Radikalisering og forebyggingen av radikalisering her i Norge har i stor grad vært knyttet til en rekke forskjellige sektorer som alle er ansvarlige for å drive med tidlig identifisering av ekstreme holdninger, «early preventative efforts are a responsibility that rests with many sectors of society» (Malmros, 2019, s.58). En av de mest sentrale aktørene i den norske forebyggingsmodellen er RTVS (regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging), som spiller en viktig rolle i å spre kunnskap og informasjon om radikalisering, ekstremisme og forebygging til et stort nettverk over hele landet (Malmros, 2019, s.58). RTVS jobber tett med blant annet kommuner, politi og andre organisasjoner som er en del av den norske radikaliseringsforebyggende modellen.

Norge opererer etter en såkalt handlingsplan hvor formålet er å forebygge radikalisering gjennom å sikre «including increasing institutional understanding of the radicalization problem, promoting better and faster integration and also improving inter-departmental coordination» (Vidino & Brandon, 2012, s.61). En av styrkene med denne handlingsplanen er at den fokuserer på flere trussel områder enn de mest typiske, som for eksempel religiøs ekstremisme. Det trekkes derimot frem at den norske handlingsplanen er avhengig av å tidlig klare å identifisere utsatte individer, for så å starte de-radikaliseringen før de blir medlem av

radikale organisasjoner. Noe som kan være utfordrende å oppdage i flere miljøer, og på mange måter er det største utfordringen innen norsk radikaliseringsforebygging.

1.6 Tidligere forskning

Tematikken denne oppgaven omhandler har i liten grad blitt forsket på tidligere i norsk sammenheng. Øko-terrorisme har for det meste vært i søkelyset i USA og Storbritannia hvor miljøorganisasjoner tidligere har gjennomført aksjoner som er blitt karakterisert som terroraksjoner. I Norge har miljøaktivist grupper i stor del handlet innenfor rammeverket av sivil ulydighet, som er forsket på i større grad, men som ikke anses på som en form for terror i Norge.

Forskningen innenfor radikalisering i Norge har i stor grad vært knyttet til to felt, høyreekstremisme og religiøs ideologisk radikalisering. En av Norges mest kjente forskere på radikalisering er Tore Bjørgo som i flere år har forsket på det høyreekstre miljøet i Norge. Vidino & Brandon har også tatt for seg flere europeiske lands forebyggingsplaner for radikalisering, inkludert norske planverk. Også her er det først og fremst religiøs ideologisk radikalisering som blir analysert. I forhold til forskning på terror var spesielt 22.juli 2011 en stor drivkraft for at Norge begynte å forske på radikalisering og terrorisme i enda større grad enn tidligere for å hindre nye slike hendelser, hendelsen og forskningene har også gjort at det har kommet store endringer i både lovverk og organisering i etterkant.

1.7 Problemstilling og avgrensning

Som en kan se er miljøaktivisme og radikalisering tematikk som er meget dagsaktuell. Selv om temaene ofte diskuteres hver for seg, har vi sett at det være aktuelt å måtte diskutere temaene sammen. PST trekker blant annet frem viktigheten av å være oppmerksom på at grupper/individer som har stort miljøengasjement også kan radikaliseres og godt bruk av vold som politisk virkemiddel. I denne studien ønsker jeg å se nærmere på flere ting knyttet til radikalisering innenfor miljøorganisasjoner og miljøaktivisme. Utifra denne tematikken har jeg formulert følgende problemstilling:

Er den norske modellen for å identifisere og forebygge radikalisering i stand til å fange opp trusler i nye grupper som miljøbevegelsen, som skiller seg fra tidligere utsatte grupper?

I tillegg har jeg formulert følgende forskningsspørsmål som skal hjelpe meg å besvare min problemstilling:

- Er en bevisst på trusselen for radikaliseringsarbeid innenfor miljøbevegelsen? Hvordan arbeider en for å forebygge denne trusselen?
- Hvordan forstår en begrepet radikaliseringsprosessen og arbeidet med radikaliseringsarbeid på lavere nivå?
- Hvilke utfordringer oppstår i det radikaliseringsforebyggende arbeidet som følge av nye radikaliseringsgrupper slik som miljøbevegelse?

2. Teori

Gjennom teori-kapitlet vil jeg gå gjennom en rekke teorier som er med på å se på hvordan terrorisme er som fenomen, hvordan terrorisme vokser frem i form av radikaliserings, flere ulike måter en kan radikaliseres på og hvordan vi her i Norge arbeider med å forebygge radikaliserings og uønskede terrorhendelser. Teorien vil videre bli brukt sammen med dataen jeg har samlet inn i empiri kapitlet for å besvare problemstillingen i diskusjonskapitlet.

2.1 Terrorisme

Det første begrepet som er sentralt å gå dypere inn på er terrorisme og hva som egentlig menes med terror. Terrorisme blir ofte knyttet til ordet terror som betyr å skremme/å skape frykt (Muro & Wilson, 2022, s.2). Begrepet terrorisme blir i de fleste sammenhenger definert som en planlagt handling som skal skape frykt hos andre personer, for å fremme et politisk mål (Muro & Wilson, 2022, s.2). Formålet med terrorisme vil ifølge Muro og Wilson alltid være knyttet til et politisk mål som en ønsker å fremme. Terrorisme kan derfor på en måte sies å være et politisk virkemiddel gjennom bruk av vold.

Samtidig er terrorisme et mye vanskeligere begrep å forklare enn en ser for seg i første omgang, en direkte definisjon av terrorisme blir stadig diskutert og linjene som skiller terrorisme fra for eksempel sivil ulydighet blir stadig mer uklare. Et eksempel på dette kan være skillet mellom vold mot personer eller sabotasje av infrastruktur. Ved bruk av Muro og Wilsons definisjon av terrorisme vil ikke sabotasje av infrastruktur eller produksjon bli definert som terrorisme, men det er stadige diskusjoner om også bruk av denne typen vold for å fremme et politisk mål, kan karakteriseres som terror. I kjølvannet av 9.september 2001 begynte blant annet FBI å bruke en utvidet definisjon av terror; «The FBI defines terrorism as the unlawful use or threatened use of violence committed against persons or property to intimidate or coerce a government, the civilian population, or any segment thereof, in furtherance of political or social objectives» (OIG, 2004). USA vil altså definere grupper som strategisk angriper eiendom som en terrorgruppe, uavhengig av om personskader oppstår. Også her i Norge opererer vi med eiendom som en del av terror definisjonen; «ulovlig bruk av, eller trussel om bruk av, makt eller vold mot personer og eiendom, i et forsøk på å legge press på landets myndigheter eller befolkning eller samfunnet for øvrig for å oppnå politiske, religiøse eller ideologiske mål» (Sikkerhetsloven, 1998, § 3).

Målet med terrorisme er som nevnt tidligere å fremme et politisk mål gjennom bruken av vold. Selv om dette virkemidlet er av det ekstreme slaget, blir det brukt av flere forskjellige grupper som ønsker fremme helt forskjellige mål. Noen eksempler på forskjellige grupper som har gjennomført terror for å fremme politiske mål er ISIS som er en religiøs gruppe som ønsker å innføre en islamsk stat basert på koranen, høyreekstreme terrorister som Brenton Tarrant som arbeider som en såkalt «lone wolf» altså at han handlet på egenhånd uten å representere en organisasjon, ønsket å fremme et rasebasert bilde hvor den «hvite rase var under angrep fra muslimer» (Guelke, 2022, s.88). Vi har også tidligere sett ekstreme venstreorienterte grupper som har brukt terror som et virkemiddel spesielt på 70- og 80-tallet, for eksempel «Action Directe» i Frankrike (Brooke, 2022, s.167). Vi har tidligere også sett klima- og miljø engasjerte grupper bli klassifisert som terrorgrupper, for eksempel ELF og GTD som gjennomførte en rekke angrep mellom 1984-2016 (Sparado, 2020, s.65). Terrorismen er ansett som et veldig negativt virkemiddel i forhold til å få gjennomslag i politikken, spørsmålet er om dette skyldes terrorisme sin natur eller de radikale og ekstreme verdiene som ofte blir fremstilt. Vil det være like negativt syn på terror dersom den politiske agendaen har større gjennomslag og popularitet?

2.2 Øko-terrorisme

Som en kan se er begrepet terror et sammensatt begrep som kan være vanskelig å forstå på en enkel måte. Jeg vil nå se nærmere på en liten gruppe som kan utgjøre en trussel for å gjennomføre terror, på bakgrunn av deres ideologi og politiske mål, kan de se seg nødt til å bruke voldelige virkemidler for å få gjennomslag for sin politikk. Som en vet er klima- og miljø situasjonen et svært debattert tema både nasjonalt og internasjonalt, problemstillingen engasjerer personer i alle aldre for å kjempe for fremtidige generasjoner. Samtidig ser vi at innføringen av miljøtiltak ikke skjer i takt med hva forskere og internasjonale organisasjoner som FN mener er nødvendig for å unngå den store miljø krisen. Desto lenger tid det tar før tilstrekkelige tiltak blir innført, desto mer desperate og kritiske kan gruppen som kjemper for miljø bli, noe som igjen kan føre til økt radikaliserings og større sannsynlighet for at slike grupper blir ekstreme. Dette kan vi også se både nasjonalt og internasjonalt hvor blant annet «The United States National Security Strategy» har understreket at klima krisen kommer til å være en katalysator for politisk vold (Sparado, 2020, s.59).

Øko-terrorisme beskriver ifølge Sparado en terrorhendelse som er gjennomført som et forsvar av klimas rettigheter, altså for å få gjennom endringer i klimapolitikken. «Eco-terrorism, where individuals used violence against properties and civil rights in defense of the environment to direct changes in environmental policy» (Sparado, 2020, s.59). Sparado trekker frem at bruk av voldelige virkemidler i stor grad kun skjer mot eiendom. Øko-terrorisme har ikke som formål å skade personer og individer, men heller å ramme bedrifter og organisasjoner økonomisk, for så å tvinge politiske styresmakter til å fatte politiske vedtak. Noe som igjen bringer frem diskusjonen om dette faktisk kan kalles terrorisme, men som nevnt tidligere vil en utvidet definisjon av begrepet terror også omfatte skade på eiendom, og ikke bare personer.

Et annet aspekt av øko-terrorisme som er verdt å nevne er at det ikke følger en fast politisk ideologi. De som engasjerer seg innen klima- og miljø debatten kan en finne over hele det politiske spekteret. En gruppe med øko-terrorister vil i stor grad være opptatt av kun dette, altså en «single issue terrorism group» (Brooke, 2022, s.167). Det vil si at politisk tilhørighet, hvem som sitter med makten og hvem som deltar i aksjonen ikke er sentralt for gruppen. Samtidig har vi sett eksempler på gruppe basert «eco-facism» (Sparado, 2020, s.66). Altså høyre-ekstreme som kombinerer sin politiske ideologi sammen med klima- og miljø politisk. Dette vil for eksempel være Brenton Tarrant som gjennomførte et terrorangrep i New Zealand i 2019. Brenton Tarrant var en høyreekstrem terrorist, samtidig som han var en miljøforkjemper, han blir av mange regnet som en økofascist.

2.3 Radikalisering

Radikalisering er et sentralt begrep innenfor terrorisme tematikken. Samtidig er det et vanskelig begrep å definere og enda vanskeligere å gjenkjenne i realiteten. Radikalisering kan kort forklares som «the process by which an individual becomes a terrorist, starting with embracing radical (extremist) ideas that inexorably pushes them down the road toward terrorist violence» (Coolsaet, 2022, s.189). Radikalisering kan altså sies å handle om prosessen mot å bli en terrorist, men hvordan denne prosessen foregår er vanskelig å enes om.

En måte å se på radikaliseringsprosessen er å se på den gjennom 3 faser, (1) sensitivitet til en radikal ideologi, (2) individ blir medlem av en radikal organisasjon og (3) personen er klar for å handle på vegne av organisasjonen (Doosje, et al., 2016, s.79). Første fase preges av en persons manglende plass i samfunnet, persons usikkerhet og manglende sosial

gruppetilhørighet. Slike faktorer bidrar til at en person blir lett mottakelig for ekstreme holdninger og påvirkning fra grupper som kan sikre sosialtilhørighet med andre personer i samme gruppe. Uten tilstrekkelig kobling til andre sosiale grupper i form av venner og familie blir det lettere for individet å legge dette fra seg for å bli medlem av et nytt mer radikalt samfunn (Doosje, et al., 2016, s.81).

Andre fase handler om hvordan disse utsatte individene blir medlem av de radikale gruppene. Her gis personen en sosial gruppe med lignende ideer og tankegods, i bytte mot lojalitet til organisasjonen. Etter hvert som medlemmet viser lojalitet til gruppen styrkes båndet mellom medlemmene og det ideologiske tankegodset. Individet vil i større grad se på de andre medlemmene som sine likemenn og et sterkt knyttet felleskap vil oppstå mellom individene i organisasjonen og det radikale tankegodset som har samlet dem (Doosje, et al., 2016, s.81).

Den siste fasen handler om individets vilje til å gjennomføre oppdrag på vegne av organisasjonen. Individet vil nå være knyttet til de radikale holdningene på en så tett måte at en ikke vil stille spørsmål ved handlingene som bli utført på vegne av organisasjonen. Doosje et al. viser til hvor vanskelig det er å trekke seg fra slike oppdrag når en er blitt et fullverdig medlem av en radikal organisasjon.

«The idea is that once people have made this step, it makes it harder for them to withdraw. In addition, by stressing the non-human aspects of the out- group (comparing them with vermin such as rats or cockroaches; Haslam and Stratemeyer, this issue), in combination with presenting the out-group as an acute threat to the in-group, people justify their violence toward that out-group» (Doosje, et al., 2016, s.82).

På denne måten blir enkeltpersoner radikaliserert inn i organisasjoner med radikale tankegods, og utfører handlinger de fleste ville sett på som grusomme, uten at det virker unaturlig for individene.

Bruker vi teori på hvordan en kan radikaliseres i forbindelse med miljøaktivister kan en trekke en tråd mellom PSTs trusselvurdering og dagens bilde av miljøkrisen. For flere personer vil manglende fremtidsutsikter bidra til en manglende plass i samfunnet. Doosje et al trekker frem manglende fremtidsutsikter som en av de ledende årsakene til at individer faller ut av de sosiale gruppene som inngår i samfunnet (Doosje, et al., 2016, s.81). Etter hvert som disse personene faller ut av de normale sosiale gruppene, vil de søke likesinnede for å få en tilhørighet igjen. Når grupper med radikale tankegods omgås kun med likesinnede kan det oppstå et ekkokammer, hvor ideene blir mer og mer radikale og ekstreme, som følge av et

stadig likesinnet publikum. Dagens miljøbilde kan vurderes som kritisk, og ettersom lite tilsynelatende gjøres fra politikernes side, kan flere miljøaktivistiske organisasjoner se seg nødt til å handle for å påvirke politikerne. I dag skjer disse handlingene i form av lovlige demonstrasjoner og debatter, men også med noen innslag av sivil ulydighet. Når det observeres adferd som tyder på at ekstreme ekkokamre er i utvikling kan det tenkes at risikoen for radikaliserede miljøaktivister er i ferd med å bli en realitet.

2.3.1 Tre former for radikalisering

En vanlig måte å skape et skille i radikaliseringsbegrepet er å se på radikalisering innenfor tre ulike former. «Radicalization into violence», «Radicalization within violence» og «Radicalization without violence» (Gaspar et al, 2020, s.6). Den første formen beskriver det som ofte ses på som konvensjonelle overgangen fra å ønske å oppnå sine politiske mål uten å bruke vold til å akseptere at vold kan være nødvendig for å få gjennom sine politiske mål (Gaspar et al, 2020, s.7). Vold blir altså et virkemiddel i politikken, som kan forekomme i form av fysisk vold, direkte trusler om bruk av vold eller eiendomsskade som har som formål å påføre økonomisk skade (Gaspar et al, 2020, s.7).

Den andre formen skiller seg ved at radikaliseringsen skjer innenfor en gruppe som allerede har brukt vold som et verktøy for å få gjennomslagskraft i politikken. Denne radikaliseringsen innebærer derimot at bruken av vold eskalerer i forhold til deres tidligere bruk. Gaspar et al trekker frem at denne formen for radikalisering vanligvis skjer som følge av at gruppen har fått et tilbakeslag og ønsker å ta tilbake initiativet (Gaspar et al., 2020, s.9).

Den siste formen for radikalisering Gaspar et al trekker frem er radikalisering uten vold. Denne formen kjennetegnes med at gruppen forsøker å oppnå sine politiske mål uten bruk av vold, men overgår grensen for hva som er lovlig. Radikalisering uten bruk av vold kalles ofte sivil ulydighet. (Gaspar et al, 2020, s.10). Ser vi på radikalisering innenfor miljøvern grupper og dyrevelferdsgrupper vil denne formen for radikalisering være den mest vanlige. Disse gruppene bruker som oftest midler som ikke skader andre, men heller hindrer produksjon og lignende. Som nevnt tidligere har PST i sin trusselvurdering for 2023 tatt for seg ekstremisme knyttet til miljøaktivisme og naturvernsaker og konkluderte med at;

«PST vurderer det som svært lite sannsynlig at personer knyttet til klima-, miljø- og naturvern vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i 2023. Imidlertid forventer vi økt aktivitet med bruk av ulovlige virkemidler som skadeverk og

ordensforstyrrelser. Dette kan på sikt bidra til å radikalisere enkeltpersoner» (PST, 2023).

PST legger altså vekt på at risikoen for at miljøaktivist grupper skal gjennomføre terrorhandlinger her i Norge er svært lite sannsynlig, men at miljøaktivisme kan føre personer som kanskje eller ville latt være å bruke vold som hjelpemiddel over grenser hvor en aksepterer bruk av vold. Ettersom PST presiserer dette i sin trusselvurdering for 2023, vil det være naturlig å tenke at det er forventet at ansvarlige i miljøorganisasjoner, kommuner og andre bør være litt ekstra på vakt i forhold til radikaliserte individer i slike miljøer.

2.3.2 Radikalisering på nett

De siste årene har internett blitt en stor aktør og arena for radikaliserte og sårbare personer og grupper til å finne fellesskap. Vi har sett flere eksempler på ekstremistgrupper som bruker for eksempel Twitter og Facebook for å fremme sin ideologi. Private grupper hvor deltakere med likt tanke sett møtes for å diskutere ekstreme holdninger kan skape farlige «ekkokammer» som kun fremmer de ekstreme ideologiene (Winter et al, 2020, s.10). Et «ekkokammer» vil si «at informasjon, meninger blir gjentatt og forsterket innen en gruppe, et medium, uten diskusjon med dem som har andre synspunkter» («Ekkokammer», 2023).

Internett blir brukt til så mye mer av grupper enn bare diskusjon. Winter et al viser til flere eksempler hvor internett er brukt som et redskap for å spre propaganda, spesielt av jihadistgrupper som IS (Winter et al, 2020, s.7). Det finnes flere årsaker til at internett blir brukt til å spre propaganda, men den største årsaken er rekkevidden propagandaen får. I dag har så og si alle tilgang til internett, dette gjør at vi kan kommunisere med hverandre på tvers av landegrenser på en mye enklere måte enn før. Disse mulighetene bruker også terrorgrupper for alt det er verdt. Muligheten til å planlegge og organisere angrep med personer som allerede er på innsiden av et annet lands grenser åpner opp for større muligheter til å gjennomføre terror enn noen gang før. Winter et al viser blant annet til at IS har brukt internett til å motivere, planlegge og instruere personer utenfor Irak og Syria, hvor IS selv holder til (Winter et al, 2020, s.9).

2.4 Wicked Problems

Et sentralt begrep som går igjen i forskning på terrorisme og radikale er «wicked problems» eller «slemme problemer» på norsk. «Wicked problems» har ingen enkel definisjon, men kjennetegnes som et problem som er avhengig av at en klarer å forutse hvordan ulike trusselaktører kommer til å oppføre seg i fremtiden, samtidig som en klarer å sette inn sikkerhetstiltak for å stoppe denne adferden (Martin, 2019, s.42). Paul Martin trekker også frem at forsøk på å løse «wicked problems» ofte har utilsiktede konsekvenser som kan gjøre situasjonen verre før den blir bedre; «the only thing that can be predicted with confidence is that there will be surprises» (Martin, 2019, s.42). Begrepet «wicked problems» vokste først frem på 1970-tallet hvor Horst W. J. Rittel og Melvin M. Webber tok for seg problemer av denne natur. Sammen laget de en liste over ti punkter som kjennetegner et «wicked problem».

«1. There is no definitive formulation of a wicked problem. 2. Wicked problems have no “stopping rule” (i.e., no definitive solution). 3. Solutions to wicked problems are not true or false, but good or bad. 4. There is no immediate and no ultimate test of a solution to a wicked problem. 5. Every (attempted) solution to a wicked problem is a “one-shot operation”; the results cannot be readily undone, and there is no opportunity to learn by trial and error. 6. Wicked problems do not have an enumerable (or an exhaustively describable) set of potential solutions, nor is there a well-described set of permissible operations that may be incorporated into the plan. 7. Every wicked problem is essentially unique. 8. Every wicked problem can be considered to be a symptom of another problem. 9. The existence of a discrepancy representing a wicked problem can be explained in numerous ways. 10. The planner has no “right to be wrong” (i.e., there is no public tolerance of experiments that fail).» (Head & Alford, 2015, s.714).

For å oppsummere hvordan Rittel og Webber forklarer «wicked problems» så kan en si at det er et problem, eller en utfordring, som er vanskelige å løse. Utfordringene med slike problemer er at de ikke har en enkel løsning, men heller at det krever oppveining og vurdering av verdier til enhver tid i beslutningstakingsprosessen. Løsningene for et «wicked problem» er vanskelige å teste og har ofte stor påvirkning også på det rundt. Et eksempel på avveining er hvorvidt man skal beholde fri mulighet til å spre budskap på internett, kontra å innføre begrensninger, uten at man kjenner konsekvensene av alle sider av saken.

Problemer knyttet til terrorisme og radikaliseringsproblemer kan altså ses på som et «wicked problem» basert på at handlingsmønstrene og fremtidige handlinger fra en terrorgruppe eller en gruppe med radikaliseret er en stor uviss faktor. Beslutningstakere bruker ofte historiske hendelser til å forberede seg på fremtidige angrep, selv om fremtidens handlinger kan være forskjellige fra dagens terrorhandlinger. Men om «wicked problems» er så vanskelige å forholde seg til, hvordan kan en da arbeidet med å redusere risikoen for slike trusler?

Head og Alford ser i sin artikkel nærmere på akkurat hva som skal til for at en skal kunne finne løsninger på «wicked problems». Etersom problemene er såpass kompliserte i sin natur peker Head og Alford på at en må tenke bredere når en skal finne løsninger på «wicked problems». «Such issues can only be understood and discussed clearly by addressing the value perspective that frame the understanding of issues and possible solutions» (Head & Alford, 2015, s.723). Head og Alford poengterer her at en må veie opp hvilke verdier vi verdsetter mest. Som nevnt tidligere finnes det ingen enkel løsning på slike problemer, man er nødt til å vurdere alternativer som kan ha negativ påvirkning på andre rundt. Man er derfor avhengig av å se på hele prosessen av å innføre et tiltak, ikke bare rundt den spesifikke organisasjonen/hendelsen, men også for organisasjoner/andre parter som også kan bli påvirket av innføringen av et tiltak (Head & Alford, 2015, s.725).

2.5 Hvem er utsatt for å bli terrorist?

Forskning på terrorisme har vært gjennom flere paradigmeskift, i sitt tidligste stadium var det først og fremst anarkister som brukte terror som et politisk virkemiddel. Nick Coolsaet viser til at forskning på terrorisme på denne tiden ikke var særlig omfattende;

«notwithstanding all the efforts at identifying the terrorist mindset, no single profile of the anarchist terrorist existed. Some were solitaires, other were part of small cells, where it was «often hard to distinguish the devoted anarchist militant, moved by a deep passion for justice, from the psychopath whose shadowy voices prompt him to take his private revenge on society by means of actions of which the anarchists had given him the example» (Coolsaet, 2022, s. 180).

Videre gikk fokuset over på nasjonale frigjøringsgrupper som på 1960-tallet begynte å bruke terror som politisk virkemiddel. Disse er begge eksempler på ulike paradigmer innenfor terrorismestudie. Dagens fokus er ofte siktet inn på prosessen av radikaliseringsproblemer, hvordan terrorgrupper rekrutterer og ikke minst hvem som blir rekruttert.

Et sentralt fokus i dagens radikaliseringsforskning er hvem som blir rekruttert av ekstreme grupper, mye av dette fokuset ligger på en tanke om at utenforskap er en av de vanligste årsakene til at en person radikaliseres. Schmidt viser blant annet til at «seekers of friendship, identity and protection» er en av de mest sentrale årsakene til at individer lar seg radikalisere (Schmidt, 2013, s.21). Men hva er årsaken til at denne gruppen er ekstra utsatt for å bli radikalisert? Hollewell & Longprè peker på flere årsaker som kan ligge bak at individer blir radikalisert. De trekker spesielt frem faktorer som sosial isolasjon, samfunnskriser, avslag, manglende fremtidsutsikter, vanskelig oppvekst og lignende (Hollewell & Longprè, 2022, s.899). Dette innebærer at det ofte er bakenforliggende årsaker som gjør at individer er sårbare for å radikaliseres.

2.6 Lone-wolf aktører

Lone-wolf aktører innebærer i de fleste tilfeller ekstreme voldelige aksjoner som gjennomføres av selvradikalisererte individer som jobber med å fremme sin egen radikale ideologi (Bates, 2012, s.3). Mange eksperter trekker frem *lone-wolf* som fremstår som den største trusselen for å gjennomføre terrorangrep i vesten. Vi har også sett flere eksempler på *lone-wolf* aktører her i Norge, som for eksempel Anders Behring Breivik og Philip Manshaus. Rodger Bates trekker spesielt frem vanskeligheten med å identifisere *lone-wolf* aktører, noe som gjør det ekstremt vanskelig å forebygge (Bates, 2012, s.4). Samtidig viser Bates til at enkelte *lone-wolf* aktører har vært i kontakt med ekstreme organisasjoner, men at de har tatt avstand fra å være medlem av disse organisasjonene.

2.7 Den norske modellen

Det som kjennetegner den norske modellen i forhold til radikalisering blir beskrevet i den norske handlingsplanen fra 2010 og ble beskrevet som «a process whereby a person increasingly accepts the use of violence to achieve political, ideological or religious goals» (Justisdepartementet, 2014, s.7). Norske myndigheter karakteriserte radikaliseringsprosessen som en lineær prosess, hvor en fikk radikale tanker og vold til å bli i stadig større grad sett på som et verktøy for å fremme disse radikale ideene. (Jore, 2021, s.184).

«Radikaliseringstunnelen» ble et vanlig begrep i forståelsen av radikaliseringsprosessen, og hovedmålet den norske regjering satt var å hindre personer fra å entre denne «tunnelen» eller å stoppe prosessen for de som allerede var «inni tunnelen». Tanken her var altså at om det var

en prosess som førte til at personer ble terrorister, så vil det også være mulig å reversere eller stoppe denne prosessen (Jore, 2021, s.184).

I Norges forståelse for terrorisme og radikaliseringsprosessen er fokuset på underliggende årsaker eller «root cause». Muro beskriver «root cause» som «structural factors that create the conditions in which members of a group or society can feel compelled to actively pursue a terrorist campaign». Historisk sett vil de underliggende årsakene i stor grad være grunnet politisk urettferdighet, for eksempel fattigdom, manglende utdanning eller manglende demokrati (Jore, 2021 s.185). Innenfor den Norske modellen har derimot disse underliggende årsakene blitt knyttet mer direkte til samfunnet. Dette betyr at nasjonale og lokale styresmakter har egne handlingsplaner som er spesifisert til deres egne miljøer og forhold, i motsetning til at en kun har en overordnet plan som gjelder for hele nasjonen (Jore, 2021, s.185).

Malmros gjennomførte i 2019 en studie av hvordan de nordiske landene arbeidet med å forebygge radikaliseringsprosessen og terrorisme. I denne studien går han gjennom hvilke prinsipper den Norske forebyggingsmodellen benytter seg av og hvilke aktører som er sentrale i arbeidet med å forebygge radikaliseringsprosessen. Malmros viser til at den Norske modellen bygges opp av «preventative measures rather than repressive, thus the problem is not considered to be an issue for the police and security services only» (Malmros, 2019, s.58). Det vil altså si at arbeidet med radikaliseringsforebygging ikke er politiet og sikkerhetstjenestenes ansvar, men et samfunnsmessig ansvar som flere aktører må være bevisst på. Malmros viser videre til dette «General preventative efforts in many different fields can also help prevent people from choosing violence as a means of achieving their ideological or religious goals» (Malmros, 2019, s.58). Radikaliseringsforebygging bygges opp for ikke bare å forhindre radikale holdninger og ideologier, men å hjelpe individer med andre samfunnsproblemer, som for eksempel rus, fattigdom, vold osv. og at denne type strategi vil være med på å forhindre radikaliseringsprosessen av individer.

Malmros trekker også frem SLT modellen (samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak) som er en viktig bidragsyter til den Norske forebyggingsmodellen. SLT er en modell som handler om samarbeid mellom aktører fra kommunen, politiet og andre offentlige organer, og er en modell som fokuserer på barn og unge fra 23 år og yngre (Malmros, 2019, s.59). Formålet med modellen er å sikre informasjonsflyt og ressursflyt mellom de ulike instansene (Malmros, 2019, s.59). Samarbeidet mellom de ulike aktørene er viktig for å sikre effektivitet i de ulike forebyggende tiltakene som bli iverksatt av styresmakter eller innad i kommunene. I tillegg er det en god

måte for de mest sentrale aktørene å bygge opp en relasjon til hverandre, jevnlig kontakt og informasjonsflyt bidrar til at partene får et sterkere samarbeid og gjør det enklere å kommunisere dersom det er en bekymring eller lignende som en ønsker å sende oppover i systemet.

Malmros viser til slutt til flere mindre tjenester som er sentrale i den norske forebyggingsmodellen. Her nevnes blant annet politiråd, som er et samarbeid mellom kommune og politiet, hvor formålet er å forebygge kriminalitet og å promotere samarbeid innenfor kriminalitetsforebygging og sikkerhet i lokal miljøer (Malmros, 2019, s.61). Formålet er også her å sikre et samarbeid mellom de ulike aktørene, da en grunnholdning er at radikalisering ofte er koblet til flere andre bakenforliggende årsaker. Gjennom samarbeid vil en kunne koordinere tiltak som hjelper flere, og som dekker opp for et større spekter av bakenforliggende problemer.

2.7.1 Kommunens beredskapsarbeid

Kommunene i Norge har de siste årene fått et større ansvar for arbeidet med terrorsikring, dette skjedde i etterkant av terrorangrepet på Utøya 22. juli 2011, når kommunens ansvarsområder tilknyttet terror ble tydeliggjort (Lid, 2022, s.210). Stian Lid legger videre vekt på hvordan forebyggingen av terrorisme likevel har vært preget av styringsutfordringer knyttet til ansvar, koordinering og fragmentering. (Lid, 2022, s.210). De største utfordringene når det kommer til terrorforebygging er den usikkerheten som ligger i naturen av terrorhandlinger. Historiske data og analyse vil i mindre grad være avgjørende for å hindre fremtidige hendelser ettersom trusselbilde er i konstant endring, samtidig er en nødt til å bruke noen form for data for å vise befolkningen at terrorsikring faktisk foregår (Lid, 2022, s.210).

Men hva er så kommunens faktiske oppgaver i terrorforebyggingen? I første rekke viser Stian Lid til at kommunen har ansvaret for å implementere de faktiske fysiske terrorsikringstiltakene, som for eksempel hindringer som skal sikre befolkningen mot kjøretøy o.l. (Lid, 2022, s.216). Arbeidet med terrorforebygging krever også en stor del planlegging både i forhold til enkle tiltak, men også i forhold til hvordan bygg og byutvikling foregår. Dette arbeidet er det også kommunene som selv har ansvaret for å gjøre, men de er bundet i en rekke lover og forskrifter som gir en juridisk forpliktelse til at arbeidet gjøres på en god og effektiv måte. (Lid, 2022, s. 216).

Sikkerhetsarbeidet her i Norge er basert på en risikobasert tilnærming, hvor vurdering av risiko skal være grunnlaget for å innføre sikkerhetstiltak (Lid, 2022, s.218). Dette krever at kommunene sitter med kunnskapen til å gjennomføre gode risikovurderinger, eller at de er avhengige av å få bistand fra eksterne aktører. Dersom vi legger vekt på risikovurderingene for terrorfaren i Norge vil det være PSTs trusselvurdering som ligger til grunn. Stian Lid viser derimot til at flere i kommunene har problemer med å bruke trusselvurderingene til PST for å innføre tilstrekkelige sikkerhetstiltak. «Kommuneansatte påpekte at de årlige nasjonale risiko- og trusselvurderingenes begrensede verdi for kommunens vurderinger av permanente sikringstiltak i byrom skyldes at risiko og trusselvurderingene hovedsakelig beskriver den nåværende trusselsituasjonen» (Lid, 2022, s.2018)

3. Metode

I dette kapittelet vil jeg forsøke å beskrive hvilke virkemidler jeg har brukt for å få bedre innsikt i hvordan kommunal sektor arbeider med å forebygge radikaliserings i miljøbevegelsen, hvordan de vurderer risikoen og hvordan de samhandler med andre sentrale aktører. Kapittelet presenterer hvordan datainnsamlingen har foregått, hvilke valg som er blitt gjort i forhold til datainnsamlingen og hvilke fordeler og ulemper som mine valg har medført med tanke på å besvare problemstillingen.

3.1 Forskningsdesign

Hvilket forskningsdesign en legger til grunn er helt sentralt i hvordan oppgaven vil se ut til slutt og hvilke data en sitter igjen med når en skal besvare problemstillingen. Formålet med å lage et forskningsdesign er å ha en guide for hvordan en skal gjennomføre prosjektet. Det er kort fortalt en plan for hvordan en skal besvare oppgavens problemstilling. Gjennom forskningsdesignet kan en begrunne hvorfor en tar de avgjørelse en gjør i løpet av prosjektet. Gjennom forskningsdesignet skal en rapportere både *hva* som skal forskes på, i tillegg til *hvordan* en skal forske på fenomenet (Blaikie & Priest, 2019, s.16). Forskningsdesign er en krevende prosess som inneholder flere viktige punkter som blant annet tittel, problemstilling, forskningsspørsmål, forskningsmetode, datainnsamling og dataanalyse (Blaikie & Priest, 2019, s.19).

Min oppgave vil i stor grad kunne karakteriseres som en kvalitativ tilnærming, dette skyldes at forskningen min vil dreie seg om *hvorfor* radikaliserings innenfor miljøorganisasjoner og miljøaktivister får så lite oppmerksomhet som det gjør, og *hvorfor* det er vanskelig å plukke opp. Jeg har vurdert den mest hensiktsmessige metoden for å besvare min problemstilling som kvalitativt forskningsdesign. Den mest hensiktsmessige metoden vil altså være å finne aktuelle aktører som arbeider med begreper som radikaliserings på en daglig basis og som har en forståelse av hvorfor og hvordan arbeidet med å forebygge radikaliserings skjer, så nær kilden som mulig. Jeg har vurdert at en kvantitativ metode for eksempel en spørreundersøkelse ikke hadde vært optimal i denne situasjonen, noe jeg kommer tilbake til i neste avsnitt. Jeg har valgt bort bruken av kvantitativ metode ettersom ett tilfeldig utvalg av populasjonen ikke sitter på nok informasjon eller kunnskap om den aktuelle tematikken. Derfor ønsker jeg i større grad å ha utfyllende datainnsamling med personer som er i direkte kontakt og jobber tett med radikaliseringsbegrepet, eller som har kontakt med miljøbevegelsen som jeg forsker på.

3.2 Valg av metode for innhenting av data

For å besvare denne oppgaven på best mulig måte har jeg besluttet at jeg må innhente ny primærdata. Det vil si at det er data forskeren selv har innhentet (Blaikie & Priest, 2019, s.25). Dette skyldes at forskningen som er gjort rundt tematikken øko-terror i stor grad er knyttet til andre land som USA og Storbritannia hvor voldelige miljøgrupper har vært mest fremtredende. Det er gjort svært lite forskning rundt denne tematikken innenfor det norske politiske landskapet, og det er diskutabelt hvorvidt data fra andre land er overførbart til Norges situasjon, ettersom de politiske landskapene andre steder i verden skiller seg betraktelig fra Norge, både når det gjelder maktfordeling, politisk oppbygging og hvilke virkemidler som er god tatt. Dette gjør at eksempler på politiske aksjoner ikke er noe vi nødvendigvis ville sett her i Norge, organisasjoner benytter seg som oftest av mindre ekstreme tiltak enn de kanskje gjør i andre land. Selv om selve begrepet radikaliserings også er forsket på her i Norge er det i stor rettet mot en høyreekstrem eller religiøs ideologisk kontekst, og ikke i den konteksten som jeg ønsker å se på i dette forskningsprosjektet.

Datainnsamlingen kan gjøres på flere måter, men jeg har valgt å gå for hovedsakelig bruk av intervju med aktuelle parter som har informasjon og forståelse av begrepet og problemstillingen. Formålet med disse intervjuene vil hovedsakelig være å skaffe nok data til å kunne gi et fullstendig svar på min problemstilling. Som min største form for datainnsamling har jeg benyttet meg av intervjuer, nærmere bestemt semi-strukturerte intervju. Semi-strukturert intervju vil si at jeg benytter meg av en nøye utformet intervjuguide, med ulike temaer og spørsmål, som er gjort klart på forhånd av intervjuet og tilpasset til hvilken gruppe informanten tilhører. Samtidig lot jeg informanten snakke fritt rundt tematikken og styre samtalen i retningen de selv mener er mest relevant under selve intervjuet. På denne måten får intervjuet en struktur og base som ligger til grunn, samtidig som informanten fritt får svare på hva de kan og samtalen flyter på en bedre måte. I henhold til dette vil jeg benytte meg av en intervjuguide som er tilpasset min problemstilling og objektene jeg intervjuer. Intervjuguidene som jeg har brukt under intervjuene ligger som vedlegg 2-4.

3.3 Abduktiv forskningsmetode

For å besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene må en finne ut hvilken fremgangsmåte som er best egnet. I denne oppgaven har jeg kommet til at abduktiv forskningsmetode er mest hensiktsmessig for å besvare problemstillingen.

Abduktiv forskningsmetode handler kort fortalt om å skape en forståelse for et fenomen ved å observere personers oppfatning av virkeligheten, deres kunnskap og deres måte å gi mening til verden (Blaikie & Priest, 2019, s.22). Gjennom dette kan en forsker koble sammen en aktørs motiver og årsaker for hvordan personen oppfører seg (Blaikie & Priest, 2019, s.22). Forskerne kan deretter gjenfortelle motiver for handlinger og generalisere slike gitte motiv til en tilsvarende handlinger. Abduktiv forskningsmetode tar altså utgangspunktet i hverdagslige konsepter og kilder for å skape en forståelse for sosiale konsept (Blaikie & Priest, 2019 s.112). Det er også dette som skiller abduktiv forskningsmetode fra for eksempel induktiv og deduktiv forskningsmetode, abduktiv forskningsmetode inkluderer ifølge Blaikie & Priest «the meanings and interpretations, the motives and intentions, that people use in their everyday lives, and which direct their behaviour- an elevates them to the ventral place in social theory and research» (Blaikie & Priest, 2019, s.99).

Abduktiv forskningsmetode egner seg til å svare på spørsmål som ser på *hva* og *hvorfor* (Blaikie & Priest, 2019, s.115). Etersom min problemstilling og forskningsspørsmål er ute etter å få en forståelse av hvorfor og hvordan de ulike aktørene oppfatter trusselen om radikaliserings innenfor miljø- og klimaaktivistmiljøene, mener jeg at abduktiv metode vil være best egnet til å belyse de sosiale fenomenene som ligger til grunn for denne oppfatning og hvorfor den er som den er.

3.4 Forskningsprosessen

En viktig del av å starte forskningsprosessen er å legge en plan for hva som må gjøres og hvilken rekkefølge de ulike delene bør gjøres i. Gjennom å gjøre gode forberedelser i forkant av forskningsprosessen kan en bedre legge opp til å få gjennomført de mest sentrale punktene i datainnsamlingen, som igjen gjør at en kan svare bedre på problemstillingen.

3.4.1 Plan

Etersom masteroppgaver er et stort og omfattende prosjekt er det viktig å legge gode planer for hva som må gjennomføres og når ulike deler bør gjøres ferdig. Dette er med på å sikre kontinuerlig arbeid med prosjektet, og at alle deler av prosjektet blir gjennomført på en slik måte at en kan gå videre med prosjektet på en god og effektiv måte. Samtidig er det viktig å

være oppmerksom på at en stadig er avhengig av å gå frem og tilbake i skriveprosessen. Man kan ikke si seg ferdig med deler av prosjektet, selv om en skal være ferdig med det ifølge planen, planen må være fleksibel og legge opp til at en kan gå tilbake i teksten.

Prosjektarbeidet startet i begynnelsen av januar 2023 og er estimert ferdig til 15.juni 2023:

Måned	Gjøremål	Mål
Januar	Sette seg inn i tematikk, finn aktuelle artikler og tidligere forskning, ferdigstille problemstilling	Komme i gang med prosjektet på en effektiv måte, lage en grunnmur av bakgrunnsinformasjon nødvendig for å sette seg inn i prosjektet og formulere problemstilling og forskningsspørsmål
Februar	Arbeide med teori-kapittel. Innsending av nødvendige dokumenter til SIKT i forkant av intervju prosessen	Finne aktuell teori for å besvare problemstillingen og danne grunnlag for å lage intervjuguide
Mars	Arbeidet med intervjuguide og innhenting av informanter. Gjennomføre intervjuer. Arbeid med metodekapittel.	Fullføre metode-kapittelet, og planlegge alle intervjuer med de ulike informantene.
April	Videre arbeid med informanter og gjennomføring av intervjuer. Utarbeide empirikapittel.	Gjennomføre alle intervjuene og redusere data for å fullføre empiri-kapittel
Mai	Jobbe med drøftetekapittelet.	Bruke data innsamlet i empiri sammen med teori fra teori-kapittelet for å skrive diskusjons-kapittelet. Besvare problemstilling.

Juni	Finpussing av oppgaven og innlevering	Gjøre oppgaven klar til innlevering 15.06. Lese over alle kapitler og kilder for å sjekke at alt er på plass. Sikre at problemstilling er besvart og at oppgaven har en klar rød tråd.
------	---------------------------------------	--

Tabell 1: plan over forskningsprosjekt.

3.4.2 Datainnsamling

Jeg vil som nevnt tidligere i metodekapittelet i hovedsak benytte meg av intervju som min kilde for datainnsamling i denne oppgaven. Dette skyldes at informasjonen om øko-terrorisme og trusselen for radikaliserings innenfor miljøaktivist-miljøet ikke er nedskrevet i noen dokumenter eller artikler av noe slag. Som nevnt tidligere ønsker jeg i denne oppgaven å se nærmere på et felt som ikke er forsket noe særlig på i norsk sammenheng, og jeg vil derfor ikke kunne benytte meg av sekundærinformasjon i særlig stor grad. Derfor vurderer jeg at den beste måten å samle inn primærdata på i denne sammenhengen er gjennom semi-strukturerte intervju med grupper som arbeider tett med radikaliserings, i miljøorganisasjoner eller som kan mye om tema miljøaktivisme.

Ettersom jeg hadde et ønske om å intervju personer fra flere steder i Norge for å få en oversikt over hva som er forskjellig i de ulike regionene i landet, og hvor miljøaktivismen er mer eller mindre aktive, har jeg vært nødt til å gjennomføre intervjuer både fysisk og digitalt over zoom. Det er både fordeler og ulemper med de ulike formene for intervju. Digitale intervjuer for eksempel gjør at jeg får mye større frihet i forhold til hva som kan gjennomføres, flere informanter har mulighet til å stille og dette styrker datainnsamlingen min i denne oppgaven. Samtidig mister en noe når en gjennomfører intervjuene digitalt, kroppsspråk kan være en viktig bidragsyter til hvordan en kan tolke informantens svar og meninger dersom det er vanskelig å ordlegge seg. Digitale møter gjør derimot at det blir mye vanskeligere å tolke kroppsspråket ettersom at det ofte kun er hodet til informanten som er synlig.

3.4.3 Valg av informanter

Hvilke informanter som velges i en studie er svært sentralt i forhold til hvor bra en klarer å besvare problemstillingen. Informantene fungerer som selve kilden til datainnsamlingen, gode kilder vil være helt sentralt for å kunne gi gode svar på problemstillingen. Jeg har derfor brukt

mye tid på å finne informanter som sitter på informasjon som er sentral i forhold til radikaliserings og miljøorganisasjoners arbeid.

Formålet med å gjennomføre intervjuene er å få innsikt i problemstilling av personer som til daglig jobber med utsatte grupper for radikaliserings eller som har direkte innsikt i hvordan miljøorganisasjoner arbeider. Derfor er mitt utvalg av informanter ikke tilfeldig valgt, informantene er strategisk valgt for å få mest mulig innsikt for å besvare min problemstilling. Utvalget er sammensatt av personer fra noen av de største kommunene i Norge, miljøorganisasjoner og andre institusjoner som arbeider med radikaliserings og identifisering av utsatte individer. Mitt utvalgt av informanter kan fordeles i 1 av 3 grupper; miljøorganisasjoner, kommuner eller eksperter på radikaliserings og ekstrem vold.

Ettersom min problemstilling er tett knyttet opp mot den miljøorganisasjoner har jeg hentet informanter fra aktive miljøorganisasjoner her i Norge. Dette har gitt meg et innblikk i hvordan organisasjonene arbeider, hvordan deres forhold til radikaliserings er, hvilke rutiner de har dersom radikale meninger spres og hvilket samarbeid miljøorganisasjonene har med andre aktører. Miljøorganisasjonene fungerer i stor grad som en førstelinje når det kommer til å varsle og oppdage trusler innad i miljøet. Det er derfor interessant å se på hvordan de jobber spesifikt med radikaliseringsforebygging innad i organisasjonen.

I tillegg har jeg gjennomført intervjuer med noen av de største kommunene i Norge. Disse intervjuene har bidratt til å forstå hvilken rolle kommunene har i arbeidet med å forhindre radikaliserings, hvilke samarbeidspartnere som arbeider med å forhindre radikaliserings og hvorvidt kommunene faktisk er bevisste på miljøorganisasjonene og deres oppfatning av trusselen de utgir. Som nevnt tidligere er kommunenes arbeidsoppgaver i forhold til terrorforebygging og radikaliseringsforebygging blitt mye mer konkretisert etter terrorangrepet den 22.juli 2011. Det er derfor interessant å høre hvordan de jobber spesifikt for å nå disse målene.

Til slutt har jeg også gjennomført intervjuer med noen eksperter på tematikken rundt radikaliserings og miljøaktivisme som har forsket på tematikken i flere år. Dette innebærer at informantene i en lengre periode har studert fenomenet og jobbet med radikaliseringsbegrepet og derfor sitter med kunnskap og informasjon som kan være sentralt i denne oppgaven. Dette har gitt meg innsikt i hvilken trussel miljøorganisasjoner og aktivister kan utgi i samfunnet, hvordan trusselen best kan behandles og hvorvidt det er noe som kan øke i fremtiden. Selv om trussel bilde er veldig usikkert vil ekspertene som arbeider tett med tematikken kunne gi noen

pekepinner på hvordan samfunnet endrer seg. Samtidig har de en forståelse for den historiske konteksten av radikaliserings, i tillegg til at de har sett på utviklingen av problemstillingen innenfor miljøbevegelsen.

Problemstillingen tar for seg aktører på lavt nivå som er de aktørene som er aktuelle for oppgaven. Med dette menes at gruppene som er blant de første involverte i oppdaging og varsling av radikaliserert eller utsatte grupper for å bli radikaliseret. Lavt nivå i radikaliseringsforebygging kan for eksempel være kommuner som arbeider på tvers med mange ulike aktører, eller miljøorganisasjoner hvor tematikken diskuteres og radikale meninger kanskje er lettest å oppdage.

	Gruppe	Intervjutyte
Informant 1	Kommune	Semi-strukturert
Informant 2	Miljøorganisasjon	Semi-strukturert
Informant 3	Kommune	Semi-strukturert
Informant 4	Ekspert/PHD	Semi-strukturert
Informant 5	Miljøorganisasjon	Semi-strukturert
Informant 6	Ekspert/forsker	Semi-strukturert

Tabell 2: Informantoversikt

3.4.4 Intervju

Jeg har som nevnt tidligere valgt å benytte meg av intervju som min største kilde til datainnsamling. Dette skyldes som nevnt at det gir god mulighet til å hente inn primærdataba. Når en forsker gjennomfører intervju kan informasjonen en er ute etter å forske på bli rapportert av deltakere istedenfor at forskeren observerer fenomenet, på den måten kan en få innsikt i hvorfor en gjør slik en gjør istedenfor at en observerer hva som blir gjort (Blaikie & Priest, 2019, s. 202). Dette gjør at jeg i datainnsamlingen min får et innblikk i hvorfor de ulike aktørene gjør som de gjør fra deres perspektiv uten at jeg er avhengig av å observere og tolke et fenomen.

3.4.5 Semi-strukturert intervju

Den formen for intervju som jeg har valgt å bruke i mitt forskningsprosjekt er semi-strukturerte intervju. Et semi-strukturert intervju vil si at intervjuet foregår som en samtale med informanten, hvor intervjuer styrer samtalen gjennom oppfølgingsspørsmål eller ved å skifte tema ved hjelp av nye spørsmål (Kallio et al, 2016, s.2955). Et viktig aspekt av gjennomføringen av et semi-strukturert intervju er utformingen av intervjuguiden i forkant av

intervju-situasjonene. Formålet med intervjuguiden er å styre intervjuet i retning av forskningstematikken (Kallio et al, 2016, s.2960). Samtidig er det ikke ønskelig å følge spørsmålene til enhver tid, en ønsker å skape en åpen samtale med informanten hvor spørsmål, oppfølgingsspørsmål skjer på en naturlig og enkel måte, både for informant og forsker. Intervjuguiden ble i forkant av intervjuene sendt til informantene slik at de skulle få en oversikt over hvilke retning intervjuet var tiltenkt, dette gir også informanten mulighet til å forberede svar på enkelte spørsmål dersom det er ønskelig og bidrar på den måten til en enklere intervjusituasjon for informanten.

Et aspekt som kan være viktig å være bevisst på er at en som forsker ikke ønsker å lede samtalen i retning de svarene en ønsker. Som forsker ønsker en å være en nøytral observatør av et fenomen. En er derfor nødt til å være upartisk i intervjuprosessen og skape en intervjusituasjon hvor informanten føler hen kan si det hen vil uten å møte motstand.

3.4.6 Gjennomføring av intervju

Gjennom intervjuprosessen har jeg benyttet meg av både fysiske og digitale virkemidler for å gjøre prosessen gjennomførbar. Etersom flere av informantene i dette prosjektet befinner seg i andre deler av landet har jeg sett meg nødt til å gjennomføre flere av intervjuene digitalt over nett. I denne sammenheng har jeg brukt zoom som mitt digitale verktøy i intervjuprosessen. Zoom er et effektivt verktøy når det kommer til å snakke med personer i andre deler av landet, men har også gitt noen utfordringer som jeg ikke hadde under fysiske intervju. I forkant av intervjuet ønsket jeg å gjøre det enklest mulig for informant å si ja til å stille opp på intervju, dette innebar at jeg åpnet for at informantene skulle bestemme tidspunkt for når intervjuet skulle ta plass og at de var klar over hva intervjuet faktisk skulle handle om.

Før selve zoom-intervjuene var det en rekke ting som må være på plass. For det første må jeg planlegge møtet, tidspunkt, deltakere og innkalling til møtet må alt være gjort for at informant skal få det enklest mulig. En av utfordringene jeg møtte på under digitale møter var at zoom programmet ikke alltid registrerte møtetiden riktig, dette førte blant annet til at møter måtte avsluttes før de var tiltenkt og jeg måtte deretter innkalle til nytt møte med samme informant for å fullføre intervjuet. Dette ville åpenbart ikke vært noe problem dersom møtet var gjennomført fysisk, ettersom jeg ikke ville vært avhengig av at digitale verktøy fungerte. Andre aspekter som må være på plass før en intervjuer på zoom, er at lyd og internettilkoblingen er god, slik at intervjuer og informant kan forstå og høre hverandre. I tillegg er det flere aspekter som ikke er knyttet til digitale møter, men heller at intervjuet skal skje i en profesjonell setting. Dette innebærer at en blant annet bør kle seg presentabelt, være

oppmerksom på tiden, respekterer de andre deltakerne og at en er forberedt til intervjuet på forhånd.

Selve intervjuene har jeg tatt opptak av ved hjelp av appen diktafon som er blitt utviklet av UiO. Gjennom denne appen har all dataen som jeg har tatt opptak av blitt lagret på en selvstendig sky, som andre ikke har tilgang til. Disse opptakene har senere blitt brukt til å transkribere intervjudataen for å få ned intervjuet skriftlig, og har deretter blitt slettet. Dette sikrer at data ikke kommer på avveie og sikrer anonymitet til alle informantene jeg har intervjuet.

3.4.7 Dataredusering

Etter at datainnsamlingen var komplett og alle intervjuer var gjennomført, måtte jeg begynne å redusere dataen ned til punkter som er med på å besvare min problemstilling. Denne prosessen innebærer å transkribere alle intervjuene slik at jeg får et manuskript for hva som ble sagt under intervjuet. Deretter har jeg kodet intervjuene slik at likheter, ulikheter og tematiske svar blir satt i samme grupper slik at jeg igjen i empiri-kapittelet, enkel kan vise frem likhetene i svarene hos informantene i tillegg til ulikhetene i svarene.

Som følge av at jeg har et lavt antall informanter i dette prosjektet har jeg et ønske om å vise dybden fra de intervjuene jeg har gjennomført. Dette har gjort at jeg har ønsket å benytte meg av en del sitater fra intervjuene jeg har gjennomført. Ved å bruke sitat har jeg lettere kunne eksemplifisere hva informanten har sagt for å gi leseren en større forståelse av kontekst og ordlyden som informanten bruker.

3.5 Fordeler og ulemper med metoden

Radikalisering er for mange vanskelig å melde ifra om dersom en kun baserer seg på planer og retningslinjer som legges til rette. Radikalisering som fenomen kan være vanskelig å forholde seg til og påvirkes av mange ulike faktorer blant annet, vennskap, egne politiske meninger og tankegang mot handlinger. Det vil si at selv om individer har tanker som kanskje er radikale, vil ikke det bety at vedkommende vil handle på en ekstrem måte, og hen vil derfor ikke være en reel trussel for samfunnet. Slike nyanser gjør at det er vanskelig å forholde seg til retningslinjer som er satt av for eksempel en organisasjon ettersom individer kan reagere ulikt til andre medlemmers holdninger og handlinger. Derfor har jeg valgt å bruke intervjuer som min datainnsamling i stedet for dokumentanalyse.

3.5.1 Reliabilitet, validitet og Trustworthiness

En måte å vurdere en kvalitativ undersøkelse på er å se på reliabilitet og validiteten av en studie. Reliabilitet vil i en kvalitativ studie, ifølge Roberts et al, være «the trustworthiness of the procedures and data generated» (Roberts et al, 2006). Gjennom å vurdere troverdigheten til datainnsamlingen kan en også gjøre en vurdering rundt kvaliteten på studie. Det er flere grunner til at det kan stilles spørsmål med troverdigheten på datainnsamlingen, for eksempel vil ulike bias hos forskeren være med på å påvirke hvordan resultatene samles inn og tolkes. Roberts et al viser til at det enkelt kan løses med å sende funnene en har gjort til andre selvstendige forskere som kan vurdere hvorvidt tolkningene en har gjort er gjort uten å være påvirket av forskerens bias (Roberts et al, 2006).

Validitet som begrep forklares av Roberts et al som «how well the research tools measure the phenomena under investigation (Roberts et al, 2006). Også her trekker Roberts et al frem flere utfordringer knyttet til å opprettholde validiteten i en studie, blant annet forsker bias, selektiv utvelgelse av data og å samle inn data eller tolke data utifra et allerede gitt perspektiv som forskeren har gått inn i studiet med (Roberts et al, 2006). Det er derfor viktig at forskeren er bevisst på denne fallgraven, forskeren må til enhver tid være åpen for perspektiver som ikke nødvendigvis passer med de forventningene forskeren hadde når hen gikk inn i studien. Roberts et al viser også i sin artikkel noen måter å forbedre/styrke validiteten i studien, blant annet «respondant validitet». «Respondant validitet» vil si at en forsker deler sine funn og tolkninger med respondenten/informanten, som deretter kan respondere, bekrefte og avkrefte funnene forskeren har gjort og hvorvidt de er representative på dataen respondenten har gitt. Dette vil si at en undersøker om resultatene i undersøkelsen er replikerbare av andre forskere med andre informanter (Blaikie & Priest, 2019, s.211). Dersom et funn er replikerbart vil dette styrke studiens validitet ettersom at resultatet blir bekreftet av andre parter og det bekrefter av resultatet ikke kommer som følge av tilfeldigheter.

I denne sammenheng ønsket Lincoln og Guba å utforme et kriterium som på en bedre måte gjør at en kan se på troverdigheten av en kvalitativ studie, i motsetning til reliabilitet og validitet som er best egnet til kvantitative studier. Disse kriteriene ønsker å se på «true value, applicability, consistency and neutrality» (Lincoln & Guba, 2007, s.18). Med andre ord med Lincoln og Guba at de avgjørende faktorene for å vurdere en kvalitativ studie er å se på pålitelighet, troverdighet, overførbarhet og overensstemmelser. Lincoln og Guba går videre gjennom en rekke virkemidler som kan være med på å sikre «trustworthiness» i en studie,

disse innebærer for eksempel å forske på et fenomen over lengre tid for å virkelig forstå fenomenet, en kan kryss-sjekke dataen en får gjennom studien med andre lignende studier eller en kan la andre eksperter på tematikken se over dataen (Lincoln & Guba, 2007, s.19).

Ifølge Johannessen et al vil pålitelighet si at en kvalitetssikrer «hvilke data som brukes, hvordan de samles inn, og hvordan de bearbeides» (Johannessen et al, 2016, s.229). Dette er ifølge Johannessen et al veldig sentralt innenfor kvantitative undersøkelser, men ikke like sentralt innenfor en kvalitativ studie, ettersom at ingen vil ha den kunnskapen til casen som forskeren selv har. Johannessen et al viser derfor til flere måter en i kvalitativ forskning kan styrke påliteligheten. Disse metodene innebærer blant annet å forklare konteksten i detalj til leseren, at forskeren gir en dyp gjennomgang av fremgangsmåten under hele forskningsprosessen og at forskeren «gjør det mulig å spore hans dokumentasjon av data, metoder og avgjørelser gjennom prosjektet» (Johannessen et al, 2016, s.230).

Neste steg for å vurdere en kvalitativ studie er ved å se på troverdigheten i studien. Johannessen et al viser til at troverdighet i en kvalitativ studie egentlig er en avspeiling på hvorvidt de observasjonene som gjøres i studien virkelig avspeiler fenomenene som interesserer oss i studien (Johannessen et al, 2016, s.230). Det finnes også flere måter å styrke troverdigheten i en kvalitativ studie, en av de mest vanlige måtene å gjøre det på er å transkribere resultatene fra datainnsamlingen og tilbakeføre de til informantene for å få bekreftet resultatene (Johannessen et al, 2016, s.230).

Gjennom en studie ønsker en å kunne trekke konklusjoner og å bygge opp en forskningsbasert kunnskap om fenomenet, både i kvalitative og kvantitative studier. I kvalitative studier bruker en begrepet overførbarhet for å forklare hvorvidt det er mulig å overføre kunnskap av fenomenet en har undersøkt i studien til andre studier (Johannessen et al, 2016, s.231).

Et siste vurderingsaspekt i en kvalitativ studie er å se på objektiviteten i studien. Ifølge Johannessen et al beskriver begrepet i hvilken grad andre forskere klarer å bekrefte resultatene i undersøkelsen (Johannessen et al, 2016, s.232). Dette er med på å sikre at det ikke er forskerens subjektive meninger som kommer frem i undersøkelsen, men heller den objektive dataen som blir fremstilt. Dette innebærer at forskeren ifølge Johannessen et al «legger vekt på å beskrive alle beslutninger i hele forskningsprosessen», og på den måten lar leseren kunne følge og vurdere beslutningene som er tatt (Johannessen et al, 2016, s.232). Det er derfor viktig at forskeren er selvkritisk til beslutninger som blir tatt og kommenterer mulig svakheter, avvik og lignende.

3.5.2 Metodevalg

Det er flere grunner til at valget av semi-strukturert intervju er en fordel i min datainnsamling. Denne metoden er svært fleksibel, den kan brukes i både intervjuer med enkeltpersoner og i gruppe intervju (Kallio et al, 2016, s.2955). Selv om jeg i mitt forskningsprosjekt ikke benyttet meg av gruppeintervju, har jeg gjennom hele prosjektet vært klar over at det var en mulighet dersom det skulle være nødvendig. Dette gjorde det blant annet lettere for meg å være åpen for informantenes ønsker i intervjuprosessen. Kallio et al trekker spesielt frem at et semi-strukturert intervju legger til rette for at en kan stille oppfølgingsspørsmål som er basert på hva informanten sier (Kallio et al, 2016, s.2955). Dette skyldes at intervjuet fungerer mer som en samtale enn at intervjuer stiller konstante spørsmål som informanten skal svare på. En slik samtale bidrar blant annet en mer avslappet intervjusituasjon for informanten og en mulighet for informanten til å kunne mer i detalj på informasjonen hen er kjent med. Det gjør også at jeg som intervjuer ikke er avhengig av å tenke på mulige oppfølgingsspørsmål på forhånd og gir meg muligheten til å kunne gå mer i detalj på tematikk som er interessant for prosjektet med tanke på problemstilling og forskningsspørsmål.

3.5.3 Informanter

En svakhet med mitt forskningsprosjekt som er verdt å nevne er at antallet informanter er noe lavt. I et ideelt scenario ville jeg hatt flere informanter fra alle de tre gruppene, men av ulike årsaker har det ikke vært mulig å få gjennomført intervjuer med flere informanter. Noen av årsakene til dette var at informasjonen jeg ønsket å få tak i, ikke var noe de kunne gi meg på grunn av taushetsplikt eller at det var gradert informasjon, noe som medbringer at slike informanter ikke har mulighet til å stille til intervju. Andre mulige informanter innenfor miljøorganisasjonene ønsket ikke å stille til intervju på grunn av manglende arbeid med begrepet og problemstillingen og følte derfor at det ikke var noen særlig risiko knyttet til problemet som er fremstående i denne oppgaven.

Et siste aspekt som kan være en årsak bak at jeg ikke fikk flere informanter er ordbruken jeg har brukt, i enkelte tilfeller kan begreper som øko-terror være avskrekkende for mulige informanter som kan få et bilde av at oppgaven ønsker å svartmale miljøbevegelsen, noe som ikke er formålet. Formulering av spørsmål og problemstilling kan også ha vært en faktor i hvordan informantene som deltok i prosjektet formulerte seg. Spesielt informantene som tilhørte miljøorganisasjoner eller kommune kan ha formulert seg på en annen måte enn de ellers ville gjort dersom begrep som øko-terror ikke ble brukt, for å unngå kontroversielle svar og uønsket oppmerksomhet.

Som følge av at min oppgave er noe manglende på informantfronten vil dette føre til noen svakheter med validiteten og reliabiliteten på oppgaven. Dette innebærer for eksempel at jeg ikke kan generalisere noe særlig ettersom jeg har for få informanter til å få et helhetlig bilde av hvordan kommuner eller miljøorganisasjoner arbeider.

3.6 Etske betraktninger

Store forskningsprosjekter involverer mange ulike aktører og informanter, som alle har egne rettigheter som skal ivaretas. Blaikie og Priest trekker flere etiske prinsipper som skal opprettholdes i forskningsprosjektet; deltakelse skal være frivillig, deltakerne skal gi informert samtykke, deltakerne skal alltid ha muligheten til å trekke seg fra studie, informantene har rett til privatliv, informantene skal være beskyttet mot risiko og fare etter å ha vært en del av studie og forskeren skal ikke feil-representere forskningsprosjektet på noen måte for å lure informanten (Blaike & Priest, 2019, s.57).

Før jeg gjennomførte dette forskningsprosjektet sendte jeg inn en søknad til SIKT, for å godkjenne forskningsprosjektet og oppbevaring av sensitiv informasjon. I denne sammenhengen utformet jeg også et samtykkeskjema (vedlegg 1) som legger frem hva forskningsprosjektet innebærer, hvilke rettigheter informantene har og hvordan dataen deres vil bli behandlet. Dette blir gjort for å informere informantene om deres rettigheter og for at informantene skal kunne signere et offisielt dokument for å bekrefte at de godkjenner å være en del av prosjektet.

Etske betraktninger påvirker også hvordan jeg henviser i oppgaven, jeg vil derfor ikke benytte meg av navn på informanter, direkte tilknytninger til steder som kan føre til at informantene kan bli gjenkjent og jeg vil også anonymisere informantene på en måte som gjør at en ikke kan gjenkjenne informantene på noen annen måte. Dette bidrar også med å skape tillit mellom informant og forsker. Når informantene vet at det hen sier ikke vil kunne spores tilbake til hen er det enklere for informantene å «slippe seg løs» og forklare i mer detalj hvordan ting fungerer eller hvordan de gjør det.

4. Empiri

Jeg har valgt å strukturere mitt empirikapitel basert på forskningsspørsmålene mine og problemstillingen, hvor jeg ser på hvordan alle de 3 gruppene av informanter har besvart spørsmålene under intervjuet:

- Er en bevisst på trusselen for radikaliserings innenfor miljøbevegelsen? Hvordan arbeider en for å forebygge denne trusselen?
- Hvordan forstår en begrepet radikaliserings, radikaliseringsprosessen og arbeidet med radikaliserings på lavere nivå?
- Hvilke utfordringer oppstår i det radikaliseringsforebyggende arbeidet som følge av nye radikaliseringsgrupper slik som miljøbevegelse?

4.1 Er en bevisst på trusselen for radikaliserings innenfor miljøbevegelsen? Hvordan arbeider en for å forebygge denne trusselen?

Som nevnt tidligere tar PST opp trusler som er knyttet opp mot miljøaktivisme, denne trusselen blir som nevnt vurdert som svært lav. Samtidig er klimakampen eller klimakrisen som det også kalles, stadig oppe i media og i det politiske søkelyset. Samtidig er det mye usikkerhet knyttet til hvordan klima situasjonen endres de neste årene, det vil derfor være interessant å se på hvordan de ulike gruppene vurderer fremtids utsiktene i forhold til klimakampen, trusselen for eskalering av virkemidler som blir brukt og hvor de vurderer den største trusselen som kommer fra.

4.1.1 Politisk frustrasjon

Kommunene jeg har intervjuet har vært enstemmige i deres tanker rundt hvilke utfordringer fremtiden kan bringe i forhold til miljøkampen. De mener at det er svært usikkert hvordan denne utviklingen kan skje, men at det kan tenkes at dersom de politiske styresmaktene ikke gjør endringene som er nødvendig ifølge miljøbevegelsen kan det føre til frustrasjon og eskalering i miljøaktivisme.

«Ja, det er klart dersom myndighetene ikke følger internasjonale eller nasjonale føringer, det går altfor sent og en ser at de som bestemmer har altfor lite kunnskap om tema, kan det bygge seg opp en avmaktfølelse og desperasjon og da er det klart at faren øker for det. Folk vil kanskje gjør noe mer drastisk enn å gå med plakater.»
(Informant 1, kommune).

Som informanten viser kan spesielt unge folk føler at de ikke har noe makt eller gjennomslag i politikken. Dette kan være en utfordring som igjen kan føre til at andre politiske virkemidler i større grad blir tatt i bruk. Demonstrasjoner, aksjoner og politiske markeringer kan se en oppblomstring, dersom miljøorganisasjoner ikke får det gjennomslaget en ønsker i politikken og de i større grad må markere seg og sine meninger.

Informant 5 stiller seg også skeptisk om miljøtiltak vil kunne komme fort nok til at situasjonen vi står i dag ikke skal forverres. Hen tenker derimot at det ikke vil føre til radikaliserings innenfor miljøbevegelsen, men heller at det vil gjøre at medlemstallene og den politiske makten miljøorganisasjonene besitter vil kunne øke.

«Så jeg tror miljøbevegelsen vil vokse seg sterkere og sterke, men det kan hende at flere vil være villige til å bruke sterkere virkemidler, men jeg har lite tro på at den norske miljøbevegelse vil bli radikaliseret på den måten som prosjektet ditt legger opp til» (Informant 5, miljøorganisasjon).

Etter å ha fått spørsmål angående den fremtidige trusselen for radikaliserings innenfor miljøbevegelsen trekker informant 6 frem et viktig punkt:

«Klimasaken er jo en sak og bevegelse hvor det er mye engasjement, fordi det er en sak som angår «alle», og spesielt unge, som blir ekstra opprørt fordi de føler at tidligere generasjoner ikke tar grep eller gjør nok. Så det er klart at folk kan miste troen på vanlig partipolitikk da og ønsker å bryte loven og andre ting. Og det ser vi jo allerede, men nå gjelder det mest sivil ulydighet og lignende, i hvertfall her i Norge [...]»

«[...] utifra klimabevegelsen så er det kanskje i enda større grad tilliten til politikerne og de folkevalgte og om de greier å gjøre nok til å håndtere klimakrisen. Og det er jo ingen lett oppgave i utgangspunktet, så det er heller ikke så rart om folk blir radikaliseret. Men alle slike saker som er oppe har potensialet til å radikaliserer folk» (Informant 6, ekspert).

Det er med andre ord ifølge informanten ikke nødvendigvis slik at det er større fare for at miljøbevegelsen frembringer radikaliserings enn andre saker som skaper stort engasjement og diskusjon. Samtidig så er det slik at politisk gjennomslag vil være avgjørende for hvordan miljøbevegelsen vil reagere.

4.1.2 Ekstern påvirkning

Informanten fra en av kommunene trekker også frem hvordan påvirkning fra andre deler av verden kan være sentralt i hvordan utviklingen av miljøkampen her i Norge. Fremveksten av internett og sosiale medier har gjort at verden er blitt veldig liten. Bilder, tanker og situasjoner spres på nett i rekordfart, ofte usensurert og når store publikum i alle aldre.

«Verden har blitt veldig liten og internett har blitt veldig stort, så det som skjer ute i verden det påvirker oss i aller høyeste grad. Og ungdom i dag er veldig opptatt av miljøvern, så de vil nok frekventere mange ulike plattformer og sider som handler om dette her. Og dukker det opp organisasjoner som er villige til å bruke vold så vil algoritmen bevege deg ganske raskt mot disse, og da vil du kunne bli påvirket ganske raskt vil jeg si.» (Informant 3, kommune)

Hen går videre inn på utfordringer knyttet til internett og globalisering, og hvordan ekstremisme kan styrkes gjennom ekko-kammer og nettforum.

«Men det som kanskje ikke er så byggende på internett, som en finner også på skolen er jo alle disse høyreekstremistene. Slik at dersom du begynner å søke mot en type ting så vil du bare bli ledet dit etter hvert, og det er kanskje den største utfordringen med de her plattformene. [...]»

«[...] Og det er jo som Tore Bjørgo i C-REX sa, at høyreekstremister flyttet seg fra gata til data. Mens disse ensaks-terroristene i stor grad er knyttet mot de venstreekstreme miljøene. Og de har her i Norge egentlig vært mer et ordensproblem enn et reelt problem.» (Informant 3, kommune).

Internett er altså blitt en helt sentral aktør når det kommer til kommunikasjon blant høyreekstremister og fungerer på mange måter som en møteplass for personer med like tanker og holdninger, som på mange måter skiller fra det som er den sosiale «normen».

Informanten viser også likhetstrekk til skoleskyting som fenomen, hvor det har vært en stor økning i antall varslinger og trusler. Dette kan skyldes det vi ser i USA hvor skoleskytinger har vært et gjennomgående samfunnsproblem, som kanskje har smittet enkeltpersoner også her i Norge til å ønske å gjennomføre dette. Informanten stiller derimot spørsmål med hvorvidt dette skyldes innflytelse fra utlandet eller om det kun skyldes at vi er blitt bedre på å varsle om uønsket atferd enn vi har vært tidligere.

4.1.3 Økofascisme

Også innenfor miljøorganisasjonene er det mye usikkerhet i forhold til hvordan framtidsutsiktene er. Informant 2 trekker spesielt frem usikkerheten knyttet til ressursmangel og økende priser. Hen trekker videre frem at dette kan føre til intoleranse ovenfor andre personer og kan igjen ses på i sammenheng til økofascisme ifølge informanten. Fokuset vil ifølge hen være mye mer fokusert på å sikre goder og ressurser en allerede har, i motsetning til å måtte ofre noe for å arbeide for miljøkampen. Dette vil ifølge informanten kunne endre fokuset fra klimakampen til kamp mellom ulike folkegrupper og lignende. Noe som igjen kan føre til radikaliserede individer ifølge informanten, hvor miljøkampen ikke ligger bak, men å forsvare egne ressurser og goder.

Videre ser informant 2 på hvilke trusler som kan vokse frem som følge av en mer desperat situasjon i klimakampen. Informanten trekker frem at den største trusselen mest sannsynlig kommer fra høyreekstreme «lone wolf» aktører. Dette mener informanten skyldes at venstreorienterte miljøorganisasjoner i stor grad bygger på sosial rettferdighet og felleskap innad i organisasjonen, og at dette kan være med på å forhindre radikalisering.

«Det kan skyldes at vi på venstresiden er opptatt av det sosiale, vi er for sosial rettferdighet. Og det å være sosial er veldig viktig og å bry seg om andre. Så om du er for sosial reform og et sosialt samfunn ønsker du ikke å skade folk. Også ønsker du ikke å fremmedgjøre deg selv, du ønsker å komme i kontakt med flere folk, det ligger i kjernen av venstrebevegelsen.» (Informant 2, miljøorganisasjon).

Hen mener dermed at en av de største årsakene bak radikalisering, ensomhet og isolasjon, allerede forebygges innad i miljøorganisasjonene basert på deres ideologi og samhold.

4.1.4 Trusler kan være vanskelige å oppdage

Ser vi på hva ekspertene mener angående miljøorganisasjoner/aktivister og trusselen som kan fremstå, så lener de seg veldig på historisk data, hvor høyreekstreme økofascister kan sies å ha vært en større trussel. Økofascisme handler i mange tilfeller om personer som har fascistiske ideer og tanker som ønsker å sikre nasjonale grenser og blir av informanten beskrevet som «Økofascisme er en reaksjonær og revolusjonær ideologi med mål om å skape en raseren befolkning basert på naturens lover.» (Informant 4, ekspert).

Og denne trusselen kan ofte komme i form av en miljøaktivist.

«Men det som er min oppfatning er at miljøaktivister i Norden, ofte er ganske liberale, og de tenker at vi driver med a-politiske saker og det er viktig at alle skal være med. Og det er et problem, det har vi sett her i Sverige hvor organisasjoner har sluppet inn fascister i sine organisasjoner og tenkt «jaja, det må være lov, det viktigste er naturen». Men det eksploderer ganske mange ganger, dessuten så kommer fascismen krypende og vi må være j***** på vakt [...]»

«[...] Det er veldig, veldig farlig sånn at noe av det jeg har gjort er jo å prate med miljøbevegelsen også om disse tendensene og at de må være på vakt. Hvilke diskusjoner en kan ha innad i gruppen, hvordan en snakker om problemer som overbefolkning for eksempel, eller omfordeling eller nasjonale grenser. Det som er faren i miljøaktivisme er om det går vekk fra miljørettferdighet og går mot det å forsvare grensen, beskytte seg og sitt.» (Informant 4, ekspert).

Økofascister er en gruppe som blir sett på som veldig problematisk i miljøkampen, og vi har sett at personer fra denne gruppen tidligere har brukt vold for å fremme sine politiske mål, for eksempel Brendan Tarrant i New Zealand eller «Vi har jo sett det med mannskaus allerede, han gjorde jo sine handlinger i økofascistens navn.» (Informant 4, ekspert). Så det ligger tett i historien hvordan fascistiske tanker kan vokse frem også i miljøorganisasjoner hvor organisasjonen ikke nødvendigvis står for fascistiske meninger;

«Og det er bare å se på historien og se på hva som skjedde når Hitler kom til makten. Og det er ikke lenge siden, så det er veldig naivt å tenke på denne måten. «Bare vi prater med dem, og bare de får lov til å lære litt om naturen her i extinction rebellion» for eksempel. Og det ser jeg liksom på, eller jo det er en risiko, men akkurat de økofascistiske tendensene kan komme snikende, eller så kan de allerede være det.» (Informant 4, ekspert).

Informanten viser her til viktigheten av at en tar trusselen på alvor og ikke er naive om at det ikke kan være økofascister innenfor miljøorganisasjoner i Norge i dag. Selv om det er klare skille mellom økofascister og en venstreorientert miljøaktivist kan de være vanskelige å oppdage dersom en ikke er kritisk og oppmerksom. Det er flere ting som skiller økofascisme fra de typiske venstreorienterte miljøorganisasjonene vi ser i Norge. Informanten trekker frem flere viktige skiller som ligger til grunn ideologiene deres;

«Nei altså der venstresiden snakker om omfordeling av ressurser, snakker høyresiden om overbefolkning. Fordi «overpopulation» og «overconsumption» det er liksom to

punkter som må diskuteres, men det vi ser er at høyre siden ofte diskuterer overpopulasjon som det aller mest sentrale, det viktigste problemet. Og det blir ofte gjort på et ganske anti humanistisk vis.» (Informant 4, ekspert).

Målet de to gruppene har er med andre veldig forskjellige fra hverandre, men det kan være vanskelig å oppdage dersom en ikke er oppmerksom på trusselen og forskjellene mellom de to gruppene.

4.1.5 Virkemiddel bruk

Videre trekker informant 5 frem at miljøorganisasjoner allerede bruker virkemidler som noen kanskje mener allerede er ganske sterke, i form av sivil ulydighet. Hen legger til at tiltak som miljøorganisasjonene alle bruker fort kan bli brukt i enda større grad enn en gjør i dag, men at det er usannsynlig at virkemidlene vil gå utenfor hva som er akseptert i dag.

«Og det er også fordi at miljøbevegelsen har brukt så sterke virkemidler allerede på en veldig strategisk måte, og et bevisst bruk av for eksempel sivil ulydighet. Og det kan godt hende at vi får mer bruk at sivil ulydighet.» (Informant 5, miljøorganisasjon).

Samtidig ser informanten for seg at det kan komme diskusjoner og debatter om miljøorganisasjoner kan bruke sterkere virkemidler, men informanten viser til at miljøorganisasjoner tidligere har tatt avstand fra bruken av andre mer ekstreme virkemidler. Hen mener også at disse diskusjonene er noe miljøorganisasjonene er forberedt på at kan komme, men at det er i stand til å ta avstand og stå på sin grunn.

4.1.6 Nye grupper

Samtidig viser informanten til at det en ofte ser når det er stort engasjement rundt en sak så ser en ofte oppblomstring av nye grupper, eller at mindre grupper splittes fra tidligere etablerte grupper. Og dette skjer ofte dersom det er uenigheter rundt mål eller middel som skal lede til målet. Informanten viser blant annet til at dette har skjedd også her i Norge med Extinction rebellion og Stopp olje letingen.

«Men vi er jo fortsatt på et ikke-voldelig nivå, selv om skadeverk og å slippe ut luft fra biler er litt mer nytt, som kanskje flere i miljøbevegelsen er kritiske til. Så jeg tror vi kommer til å se enda flere virkemidler i miljøbevegelsen, og jo lenger denne mobiliseringen foregår så vil det nok dukke opp enda flere virkemidler og taktikker. Men hvor stor sjansen er for at det skal eskalere til noe mer voldelig, det er vanskelig å

vite, og dersom det skjer så tror jeg det er noe som ikke vil få noe særlig støtte i miljøbevegelsen.» (Informant 6, ekspert).

Hvilke virkemidler som godtas i fremtiden innad i miljøbevegelsen er ifølge informanten svært vanskelig å forutsi, men at det kommer til å bli brukt andre virkemidler enn det vi ser i dag er svært sannsynlig.

Etter hvert kommer det spørsmål angående miljøbevegelsens unge engasjement og spørsmål om hvorvidt dette kan være med på å gjøre miljøbevegelsen ekstra utsatt i forhold til radikaliseringsprosessen.

«Før har det kanskje vært yngre personer også i høyreekstreme miljøer, men da har det også vært personer som har hatt veldig mange andre sosiale problemer. Jeg vet ikke om det med unge i seg selv er et problem, det har selvsagt noe å si, men om det øker risikoen vet jeg ikke.» (Informant 6, ekspert).

Ifølge informanten kan det at det i stor grad er yngre mennesker som er med i miljøorganisasjoner være en faktor som kan påvirke hvor stor risikoen for radikaliseringsprosessen er innenfor miljøbevegelsen, men at det er vanskelig si. Noe av utfordringer som er knyttet opp mot yngre deltakere, er at de i mindre grad klarer å tenke over konsekvenser og hva som er riktig og galt. De vil også være mer utsatte for å bli påvirket av andre eldre medlemmer, hvor en mulig maktubalanse kan finne sted.

4.2 Hvordan forstår en begrepet radikaliseringsprosessen og arbeidet med radikaliseringsprosessen på lavere nivå?

Alle informantene jeg har intervjuet i løpet av denne studie har vært enige om at begrepet radikaliseringsprosessen er vanskelig å definere. Samtidig har flere av informantene kommet med egne definisjoner som i stor grad ligner på hverandre, dette gjelder spesielt i gruppene som er i kontakt med begrepet ofte. Informantene som kommer fra kommunene og ekspertene på radikaliseringsprosessen og ekstremisme hadde i stor grad en felles forståelse for begrepet radikaliseringsprosessen. Den samlede begrepsforståelsen kan sies å være at radikaliseringsprosessen betyr «at en person sier seg mer og mer villig til å bruke voldelige virkemidler for å fremme politiske mål». Samtidig dro flere av informantene frem andre aspekter som kan være sentralt for at en person kan ses på som radikaliseringsprosessen:

- Personen følger en ideologi som skiller seg betraktelig fra det som blir sett på som normen i samfunnet
- Flere underliggende problemer som for eksempel ensomhet, sykdom, familieproblemer osv.
- Tidligere har det vært et fenomen som har vært tett koblet mot religiøs ideologi, men dette er i endring
- Radikalisering innebærer bruk av handlinger ikke bare radikale tanker og ideer

4.2.1 Felles forståelse

Ettersom at jeg har gjennomført intervjuer med en rekke ulike grupper, som har ulik tilknytning til begrepet radikalisering er det forventet at jeg ville ha noen informanter som jobber veldig tett med begrepet, mens andre informanter ikke gjør det. Spesielt informantene fra kommunene arbeider tett med begrepet. Dette innebærer at de er i stadig kontakt med aktuelle samarbeidspartnere, holder seg oppdatert på risikobilde og lager strategier for å forebygge radikalisering. Radikaliseringsarbeidet er med andre ord ikke noe kommunene driver med alene, det er et komplekst nettverk hvor samarbeid og kommunikasjon er sentralt. Noen eksempler på kontaktpunkter kommunene har er Nav, ulike trossamfunn, ungdomsklubber, skole og fritidsordninger. Kommunene jobber ikke selv med å identifisere individer som kan være i fare for å bli radikalisert, men de har heller kontakt med ulike arenaer hvor dette enklere kan bli plukket opp, i tillegg til at de har stadig kontakt med politiet som kan vurdere saker nærmere. Dette gjelder også for de andre kommunene jeg har intervjuet i denne studien.

«Ja, og PST jobber ganske tett med radikaliseringskoordinator i vårt politidistrikt. Hen treffer jeg hver uke, og dersom det er personer i regionen så er det her jeg får beskjed fra. Og om det var noen som ville ta kontakt med meg ville jeg henvendt de til politiet, slik at de får ta en vurdering.» (Informant 1, kommune).

Samarbeidet er for kommunene helt sentrale for å få innblikk i arbeidet som gjøres for å forebygge radikalisering. Kommunene kan ikke selv skaffe seg denne informasjonen og selv iverksette tiltak for å forebygge, de er helt avhengige av andre i dette samarbeidet.

4.2.2 Fragmentert forståelse

I motsetning til kommunene i Norge som arbeider tett med radikaliseringsbegrepet, har miljøorganisasjonene et annet forhold til begrepet. Organisasjonen vil kanskje oppdage enkelt tilfeller innad i organisasjonen, men vil i mye mindre grad ha et gjennomgående arbeid med

radikalisering. Dette innebærer også at informantene fra miljøorganisasjonene har i mindre grad tatt stilling til begrepet, de knytter i likhet med kommunene og ekspertene begrepet tett opp mot bruken av vold, men har i liten grad tatt stilling til begrepet utenfor denne definisjonen. Samtidig har miljøorganisasjoner stadig diskusjoner på hvilken linje de ønsker å legge seg på og hvilke virkemidler som de skal benytte seg av.

«Ja, det har jo vært mye diskusjoner rundt for eksempel Extinction Rebellion fordi de har vært villige til å gå lenger enn andre organisasjoner og hva som er vanlig. Og det har jo vært diskusjoner innad hos oss også, om hva man skal mene og hva man skal gjøre og ikke. Vi har ikke sett noen tegn hos oss internt til at folk har blitt radikalisert til denne formen her.» (Informant 5, miljøorganisasjon).

Så selv om Miljøorganisasjonene ikke bruker radikalisering som begrep, legger de samtidig en list for hva som er akseptabel oppførsel og hva som er akseptable virkemidler innad i organisasjonen. Dersom individer ikke ønsker å følge disse retningslinjene vil de bli kastet ut av organisasjonen.

Dette understreker at begrepet i seg selv kan være vanskelig å definere. Selv aktører som jobber tett med begrepet radikalisering kan ha ulik forståelse av hva det vil si at en person radikaliseres. Et viktig aspekt å ta med her vil derfor være å se på om ikke bare en organisasjon har en forståelse av hva radikalisering innebærer, men også om alle de ulike samarbeidspartnerne og kontaktene har samme forståelse av begrepet. «De som jeg jobber med i den regionale gruppen, der tror jeg vi er nokså enstemmig, vi forstår det på samme vis. Nå jobber ikke jeg så mye ut i førstetjenesten, men der er det nok mer ulike forståelser.» (Informant 1, kommune). Informanten poengterer også her at det er større fragmentering hos aktørene på lavt nivå enn det vil være hos de som jobber jevnlig med begrepet.

4.2.3 Felles forståelse møter fragmentert forståelse

Informant 1 viser til at de partene som har tett kontakt og arbeider tett med problemstillingen har ganske lik forståelse av begrepet de bruker. Samtidig trekker Informant 3 frem at dette ikke nødvendigvis er tilfelle når en også arbeider med grupper hvor disse problemstillingene ikke er så ofte oppe i diskusjoner og arbeidsoppgaver.

«For min del så tenker jeg at det ikke er så farlig. For jeg vil mye heller ha en bekymring for mye enn for lite og det er mye lettere å ta en bekymring ned, for viss vi må ta en bekymring opp og begynne å sette opp tiltak så blir det mye mer komplisert.» (Informant 3, kommune).

En ser her at det kan være stor forskjell i forståelsen av begreper mellom parter som jobber tett med radikaliserings og sentrale parter hvor problemstillingen i mye mindre grad er oppe. Samtidig trekker informanten frem at de har innført tiltak som faglige kurs og foredrag som skal være med på å gi faglig innføring i tematikken også til de som ikke jobber tett med begrepet.

Informant 4 (ekspert) er spesielt inne på hvordan radikale holdninger er nødt til å skille seg fra det samfunnet ser på som normen;

«Personlig så tenker jeg også at radikaliserings forutsetter at det finnes en norm av et fenomen i samfunnet, at det finnes noe som er vanlig også finnes det noen ytterkant og ekstremiteter. Også kan en knyttes til et ytterpunkt. Men i mitt hode så må det defineres veldig godt fordi hva betyr «mainstream» og hva betyr «ekstremitet» og hva vil det si å radikaliseres.» (Informant 4, ekspert).

Informanten trekker frem at definisjonsspørsmål er svært viktig innenfor diskusjonen om radikaliserings, hva vil det si å være radikal, hva er det som er normalt. Radikaliserings vil ifølge informant 4, altså ikke bare være et spørsmål om hvorvidt individer er villige til å bruke vold som virkemiddel til å oppnå politiske mål. Tankene og ideene til individet må også skille seg betraktelig fra det som er sosialt akseptabelt.

Samtidig vil jeg trekke frem at informant 3 nevner spesifikt at radikale tanker i seg selv ikke nødvendigvis betyr at personen er radikaliserings eller kommer til å bli radikaliserings. Handling ligger ifølge informanten sentralt i radikaliseringsprosessen. Det er her viktig å for informanten å understreke at en ikke kan gå inn å bestemme hva personer skal mene og diskusjonene de skal ha, det er ikke deres jobb.

«For det første så må jeg si at det er ikke ulovlig å være radikal. Og det er veldig mange gode ideer som har kommet av den tids radikale. Samfunnet hadde kanskje aldri gått så fort fremover om det ikke var for at det var en del folk som for sin tid hadde veldig radikale meninger og forslag. Så det å være radikale er ikke noe problem i seg selv.» (Informant 3, kommune).

4.2.4 Radikaliseringsprosessen

Informanten tar videre for seg hva det å være radikaliserings i hans øyne vil medføre:

«Radikaliserings vil jo være den prosessen der en person i økende grad da aksepterer bruk av vold for å nå sine mål og da går en jo over til ekstremisme. Så i

utgangspunktet så er det å være radikal i mine øyne positivt, men når en begynner å akseptere bruken av vold, da har du krysset en grense og da er det interessant for politiet, PST og oss [...]»

«[...] Du har trådd over en terskel når du er villig til å bruke vold, og da vil de jo komme i PST sitt søkelys. Kommunen sin oppgave er jo å sørge for at de ikke blir ekstremister, samtidig som at vi ikke skal være et tankepoliti. De kan ha radikale meninger og de kan prøve å hjelpe dem med å få orden i tilleggsutfordringer. Men når det kommer til miljøekstremister så er det ikke så sikkert at de har så mange tilleggsutfordringer.» (Informant 3, kommune).

Her nevner også informant 3 noe som er helt sentralt hos flere av informantene, radikalisering er en prosess. En gjennomgående forståelse hos informantene er at personer ikke i utgangspunktet er radikaliserede, en vil med andre ikke godta bruk av vold som virkemiddel uten at en over tid, gradvis aksepterer bruken av vold. Informant 1 (kommune) viser blant annet til dette «Det er en prosess hvor en i økende grad begynner å godta vold for å oppnå sine mål, enten det er politiske, ideologiske eller religiøse.» (Informant 1, kommune). Videre sier hen; «Ved at en endrer atferd, enten at man skifter venner, trekker seg mer unna, er mer på nettet, en endrer livsførsel i stor grad.» (Informant 1, kommune). Informant 3 (kommune) sier seg også enig i informant 1 (kommune) sine kommentarer og legger til at det er i denne prosessen en må forsøke å hjelpe individene;

«Radikalering vil jo være som en prosess om kan føre til at en person blir en ekstremist og hvor lang tid en slik radikalering prosess tar, det varierer fra person til person. Og det er jo ikke slik at alle som er i en slik radikaliseringsprosess blir voldelige ekstremister. Men det er jo en gruppe som vi prøver å følge opp, men vi har jo eksempler på at noen har gått veldig fort inn i en slik radikaliseringsprosess, og blitt villige til å bruke vold ganske kjapt. Også har vi en del personer som har vært på vei til å gå inn i en slik prosess, men som har snudd og gått tilbake igjen.» (Informant 3, kommune).

Som en ser er kommunene i stor grad enige om radikalisering og radikaliseringsprosessen som begreper. Samtidig er radikaliseringsprosess noe som i liten grad har vært oppe i miljøorganisasjonene hvor radikalisering i mye større grad sett som et eget begrep, hvor prosessen og veien til å bli radikalisert er utenfor deres arena.

Radikaliseringprosessen forstås av de fleste informanter som at personer gradvis blir påvirket til å få stadig mer radikale meninger og samtidig ender opp med å godta bruken av vold som virkemiddel for å fremme politiske mål. Samtidig trekker informant 4 (Ekspert) frem et viktig aspekt med at den gradvise radikaliseringen også kan trigges av enkelthendelser. «Men jeg vet også at den teorien om gradvis radikalisering kan også skje i form av engangshendelser som vold eller andre sterke hendelser.» (Informant 4, ekspert). Med andre ord trekkes det her frem at også triggerhendelser kan være avgjørende om personer blir radikale. Dette kan for eksempel være hendelser i sitt eget personlige liv, men en kan også se for seg at hendelser som har stor påvirkning i samfunnet generelt kan være pådrivere for radikaliseringprosessen. Hendelser som 22. juli er et eksempel på en slik hendelse som kan ha påvirkningskraft på radikaliseringprosesser hos andre personer.

Det er samtidig viktig å legge merke til at radikaliseringprosessen også er et komplisert fenomen. Informant 6 trekker blant annet frem nettopp dette;

«Men nei, det er en prosess som endrer seg over tid, men det er ikke slik at det endrer seg fra 0 til vold på en måte, det er veldig mye mer komplisert og det som er et veldig viktig poeng tenker jeg når vi snakker om radikalisering, er at hele formålet med å ha et fokus på radikalisering er å prøve å forebygge terror eller politisk vold. Og det er jo mange som radikaliseres på et vis i en gruppe mennesker, men det er få som faktisk utøver vold.» (Informant 6, ekspert).

At personer radikaliseres vil si at de aksepterer bruken av vold, og det er ifølge informanten akkurat det en som ligger bak arbeidet som gjøres med tanke på radikalisering, å hindre at voldelige aksjoner hender, og for å hindre at personer godtar bruken av slike virkemidler. Samtidig nevner informant at det statistisk sett er en veldig liten del av radikaliserte som faktisk selv utøver vold, selv om de kanskje aksepterer bruken av vold som et politisk virkemiddel.

4.3 Hvilke utfordringer oppstår i det radikaliseringforebyggende arbeidet som følge av nye radikaliseringsgrupper slik som miljøbevegelse?

Det siste forskningsspørsmålet går i større grad inn på miljøbevegelsen som en trussel aktør. For å kunne diskutere problemstillingen er det derfor viktig at informantene har en forståelse for hva begrepet øko-terror faktisk innebærer. Informantene hadde stort sett lik forståelse av

hva begrepet innebar, men en samlet forståelse om at det gjaldt miljøaktivister/organisasjoner som bruker vold for å få gjennomslag for sine politiske mål. De politiske målene vil i stor grad være knyttet til å stå opp for klima på den politiske arena: «Det er jo at en bruker vold for å skape frykt og for å oppnå sine mål, som da gjelder natur og klimavern.» (Informant 1, kommune).

4.3.1 Risikobilde

En av de største virkemidlene norske kommuner bruker når de vurderer risikobilde i samfunnet er PST trusselvurdering. PSTs trusselvurdering tar for seg en rekke faktorer og aktører som kan være interessante for trusselbilde i Norge. De har også her tatt for seg trussel fra miljøorganisasjoner/miljøaktivister kan utgjør med tanke på å gjennomføre terroristaksjoner. Trusselvurderingen til PST lyder som følger:

«Det vurderes som svært lite sannsynlig at aktivister knyttet til klima, miljø- og naturvern vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i 2022. Vi forventer at aktivisme i Norge knyttet til disse sakene vil fortsette å være ikke-voldelig. Klimasaken kan imidlertid for enkelte oppleves som en eksistensiell trussel det haster å finne en løsning på. Tematikken har derfor et potensiale til å radikalisere enkeltpersoner» (PST, 2023).

Som nevnt er dette et viktig verktøy for det kommunale arbeidet med radikalisering. Informant 1 nevner blant annet at dette er med på å styre radikaliseringsarbeidet i retning av hvilke områder en bør fokusere ressurser på.

«Nei, altså vi forholder oss til PSTs trusselvurdering og nå er ikke dette den største trusselen, og det er heller ikke noen av de sakene i regionen vår. Så da har det ikke vært naturlig for oss å jobbe så tett med dette.» (Informant 1, kommuner).

Samtidig trekker informant 3 frem et annet punkt som kan være sentralt i forhold til trusselen som kan forekomme fra miljøorganisasjoner/aktivister i form av rekruttering og radikalisering;

«Det blir nevnt i PST åpne trusselvurderinger sist de skrev den. Og vi har vært litt bekymret for det er veldig engasjement blant barn og unge når det gjelder miljø, det er veldig bra, også tenker vi at miljøaktivister det er noe som vi skal vern om og være glad for at finnes, men jeg er litt redd for at miljøekstremistene kan være i stand til å rekruttere veldig unge som ikke ser forskjellen mellom det å være ekstremist og aktivist.» (Informant 3, kommune).

Miljøorganisasjonene er i likhet med kommunene og ekspertene klar over at det er en risiko for radikaliserings innenfor miljøbevegelsen, men oppfattelsen er her i likhet med hos de andre gruppene at risikoen er svært lav.

«Vi jobber ikke mot konkrete utbygginger av oljefelt og lignende. Det er jo helt tulle å bruke voldelige virkemidler for å lage et kurs for et vegansk kosthold, ikke sant. Vi jobber med saker hvor faren er ekstremt liten. Det betyr ikke at problemet ikke finnes og at vi ikke er obs på det, men jeg tror at problemet ikke er så stort innad i vår egen organisasjon.» (Informant 5, miljøorganisasjon).

4.3.2 Indre kontroll

Som nevnt tidligere er kommunene avhengig av at identifisering og varsling skjer av andre instanser enn dem selv. Dette innebærer at miljøorganisasjonene selv må ta ansvar for dette innad i sine egne organisasjoner. Gjennom intervjuene jeg har gjennomført med ulike miljøorganisasjoner har jeg bemerket meg at radikaliserings og arbeid mot radikaliserings er en problemstilling som i liten grad blir trukket frem innad i miljøorganisasjonene.

Organisasjonene tar i mye større grad stilling til hvilke virkemidler som organisasjonen skal godta og hvilken linje de selv skal legge seg på i forhold til hvor langt de er villige til å gå.

«Jeg tror vi er veldig bevisste på hvilke virkemidler vi bruker, og jeg tror det er mye oppmerksomhet på virkemidler som går lenger enn hva vi har gjort før. Men vi har ikke store interne diskusjoner på hvordan en kan forhindre radikaliserings, vi har store diskusjoner for hva vi skal gjøre for nå våre organisatoriske mål.» (Informant 5, miljøorganisasjon).

Et sentralt virkemiddel mot å forebygge radikaliserings innad i organisasjoner er åpen debatt og diskusjon rundt hva organisasjonen står for og å sørge for at medlemmene er forenelige med organisasjonens overordnede mål. Informantene fra miljøorganisasjonene enes her om at disse prosessene fungerer på en god måte i organisasjonene. Organisasjonene har i stor grad felles oppfatning av hva organisasjonen står for, hvilke virkemidler som godtas av organisasjonen og hvordan en kan forstå radikaliserings. Samtidig kan en se at det er forskjellige virkemidler som godtas i de forskjellige organisasjonene for eksempel;

Bruken av sivil ulydighet er et godt virkemiddel ifølge organisasjonen for å få bevisstgjøring rundt temaer og mulige løsninger. Samtidig så er det ikke alle organisasjonene som selv ønsker å forbindes med bruken av slike virkemidler, men en vil likevel ikke hindre at enkeltpersoner deltar i politiske markeringer som for eksempel sivil ulydighet.

«Vi lager ikke så mange politiske demonstrasjoner selv, men vi er jo med på en del større aksjoner og debatter som miljøbevegelsen som helhet arrangerer. Vi har for eksempel deltatt i klimabrølet. Men vi har ofte politisk arbeid med myndigheter, for eksempel at vi prøver å delta i utvalg i forhør og vi har lobby møter opp mot myndighetene.» (Informant 5, miljøorganisasjon).

Som en kan se snakker vi her om en organisasjon som ønsker å benytte seg av mer politiske virkemidler opp mot styresmaktene. Så selv om organisasjonene kjemper for samme sak er det flere måter å oppnå målet, det er derfor det er viktig for organisasjonene å ta opp disse diskusjonene for å forsikre seg om at medlemmene har samme forståelse av organisasjonens mål og hvilke virkemidler som skal benyttes for å nå målene.

Dersom personer ikke møter disse målene derimot vil det være viktig at ekstreme meninger som krysser grensen for hva som er greit i organisasjonen blir plukket opp. Organisasjonene jobber derfor med å bevisstgjøre sine medlemmer.

«Når folk er for radikale, når vi snakke om for eksempel bruk av vold, så blir de utestengt. Det er ingen plass for bruk av vold i vår organisasjon. Vi driver ikke med vold i sivil ulydighet, vi har kurs for å bevisstgjøre folk om dette, og når folk ønsker å bruke vold så har vi ingen plass for dem.» (Informant 2, miljøorganisasjon).

Varsling spiller her en stor rolle. Medlemmene vil i de fleste sammenhenger være de som har mulighet til å varsle om bekymringsverdig oppførsel og radikale tanker blant medlemmer i organisasjonen. Dette bidrar også til at en felles forståelse også utenfor ledelsen, men gjennom hele organisasjonen er svært sentralt i oppdagelsen og varslingen av radikale bekymringer.

«Ja, altså vi har varslingsrutiner i forhold til andre ting, for eksempel trakassering og mer en «me too» setting, så der har vi jo retningslinjer for hvordan en skal gå frem, og de rutinene går vi jo gjennom. Så vi har ikke spesielle varslingsrutiner på akkurat dette, men vi har andre varslingsrutiner for andre situasjoner som en kan bruke.» (Informant 5, miljøorganisasjon).

Også i miljøorganisasjoner som har liten grad av organisering har en rutiner for hvordan en skal varsle for uønsket atferd.

«Vi har tillitspersoner også i vår organisasjon, og i de større organisasjonene har vi flere tillitspersoner, så om noen har for ekstreme meninger i organisasjonen blir det

meldt ifra til tillitspersonen og det vil starte en prosess for å stenge dem ute. Vi har folk som er ansvarlig for dette.» (Informant 2, miljøorganisasjon).

Det en derimot kan se når det kommer til varsling i miljøorganisasjonene som kan være verdt å legge merke til er at denne prosessen skjer innad i organisasjonen og ender som oftest med en utestengelse. En kan derimot stille spørsmålstegn ved hvorvidt dette hjelper problemet eller om individene som blir utestengt kun vil føle seg enda mer neglisjert av samfunnet.

Informanten trekker frem de ikke har kontakt med politi eller PST for å melde ifra om personer som kan være radikalisererte. Selv om de har jevnlig kontakt med politi i forhold til gjennomføring av aksjoner.

«Vi har jevnlig kontakt med politiet i forkant av aksjoner. Det skiller oss også fra de som er radikale. De som driver med sivil ulydighet er i kontakt med politiet i forkant, hvor vi gjør det tydelig hvor lang vi kommer til å gå, sånn at de blir bevisste på om de skal bruke ressurser på oss eller ikke.» (Informant 2, miljøorganisasjon).

Når personer blir fanget opp i organisasjonene så ender det som sagt ofte med at personer kastes ut av organisasjonen, men for at andre instanser som for eksempel kommuner og politi skal få en oversikt over trusselbilde vil det være viktig at det er kommunikasjon mellom miljøorganisasjoner og andre instanser. Det en derimot har sett er at det er lite kontakt på tvers av disse gruppene. En av kommunene jeg har snakket med trekker blant annet spesielt frem at de har god kommunikasjon med flere grupper hvor radikalisering kan forekomme, men har allikevel ikke noe direkte kontakt med miljøorganisasjoner i regionen;

«Ja det har du helt rett i, det har ikke vi. Og det er nok først og fremst fordi det ikke har vært en aktuell problemstilling. Men når du sier det her nå, så er det noen vi skal få på plass før sommeren. Fordi det er kjempeinteressant. Så får vi se hvor villige de er. Men erfaringen min er at når vi går inn og sier hvorfor vi ønsker en kontakt person, så er det egentlig ingen som ønsker en terroraksjoner.» (Informant 3, kommune).

4.4 Oppsummering empiri

Gjennom dette empiri-kapittelet kan en se at det er flere ting som går igjen. Noe av det mest sentrale som kommer frem er utfordringene knyttet til usikkerheten til fremtiden og hvordan miljøbevegelsen kommer til å endre seg. Hvilke politiske gjennomslag en ser til fordel for miljøbevegelsen vil være sentrale i hvordan bevegelsen endrer seg, og her kan en også se for

seg en endring i retning av radikaliserings og bruk av nye, mer ekstreme virkemidler for å gjøre seg synlig.

Samtidig kan en se at det er knyttet usikkerhet til hvordan radikaliseringsbegrepet brukes av ulike aktører. Enkelte grupper som arbeider tett med begrepet vil ha en mye tydeligere forståelse av hva det innebærer å være radikalisert enn de som har lite kontakt med begrepet. Samtidig så er en avhengig av et samarbeid mellom disse gruppene, noe som potensielt kan skape utfordringer. Til slutt så er det vært å nevne at det allerede kan være trusler innenfor miljøbevegelsen som ikke har blitt oppdaget. Oppdagelse av radikaliserede individer, eller personer som er villig til å bruke mer ekstreme virkemidler kan være vanskelige å fange opp. Spesielt dersom en ikke har gjennomgående debatter rundt tematikken innad i organisasjoner.

5. Diskusjon

I denne neste delen vil jeg se litt nærmere på noen av de mest sentrale punktene som har blitt tatt opp av informantene. Jeg vil deretter se på hvordan disse utfordringene kan være med på å påvirke hvordan en arbeider med radikaliserings i miljøorganisasjonene, hvilke trusler som fremgår og hvordan fremtiden kan by på nye utfordringer.

5.1 Ulike definisjoner av begrepet

I mitt empiri-kapittel hadde jeg en gjennomgang av hvordan informantene forstod begrepet radikaliserings. Her kommer det frem at innad i feltet er det mange ulike forståelser for hva det vil si å være radikalisert. Selv om de fleste enes om at radikaliserings innebærer «at en person sier seg mer og mer villig til å bruke voldelige virkemidler for å fremme politiske mål», er det også mye uenighet i detaljene rundt hva dette faktisk innebærer.

En naturlig forklaring på hvorfor det er ulike forståelser av begrepet radikaliserings er at de ulike aktørene i ulik grad forholder seg til begrepet i hverdagen. Informantene fra den kommunale sektor arbeider tett med begrepet og har stadig dialog med andre parter angående radikaliserings og forebygging. I motsetning til dette har miljøorganisasjonene ifølge mine informanter svært lite diskusjon rundt begrepet. Dette skyldes ifølge informantene at situasjoner hvor en person kan bli ansett som radikal, er svært sjelden og derfor ses på og vurderes som forskjellige enkeltsituasjoner, i motsetning til et gjennomgående problem. Samtidig kan det stilles spørsmålstejn ved om det er realistisk at aktørene har en lik felles forståelse for begrepet, når begrepet selv innenfor forskningen er stadig diskutert.

Definisjonen av begrepet radikaliserings er som nevnt tidligere helt sentralt for å klare å forebygge ekstreme voldelige handlinger. Og som nevnt av en av informantene fra den kommunale sektor er hele poenget med å forebygge, at det ikke skal skje voldelige hendelser. Dette innebærer også at det ikke er kommunen sin jobb at radikale tanker og ideer ikke skal få florere innad i miljøorganisasjoner, så lenge de ikke innebærer bruk av voldelige virkemidler som etter deres oppfatning innebærer skade på mennesker og eiendom. Trekker vi linjene tilbake til Malmros 2019 så kan en se at den norske forebyggingsmodellen bygger på å forebygge i motsetning til å håndtere på et krisehåndteringsnivå. Dette er også sentralt i analysen av begrepsoppfattelse fordi det innebærer at jobben med å forebygge må skje før individer er radikalisererte. Det er altså et ansvar knyttet opp til miljøorganisasjoners oppfattelse og varsling av personer som er utsatte eller som er i ferd med å radikaliseres, før de blir et

samfunnsproblem. Den norske forebyggingsmodellen er lagt opp på en slik måte at en er avhengig av aktørene som er på lavest mulig nivå. Spørsmålet som kan stilles er derfor om dette oppfattes av miljøorganisasjonene.

5.1.2 3 former for radikaliserings i miljøbevegelse kontekst

Kobler vi miljøorganisasjonenes begrepsforståelse av radikaliserings på teorien om de 3 ulike formene for radikaliserings, kan en se at miljøorganisasjonene i stor grad kun ser på radikaliserings som «radicalization into violence». Altså at radikaliserings skjer ved at noen går fra å ikke være villig til å bruke vold som et politisk virkemiddel, til at en i stadig større grad ønsker/godtar å bruke vold for å fremme politiske mål. Dersom en kun aksepterer denne formen for radikaliserings vil en se bort ifra faren for at individer blir radikaliseret uten å bruke vold. Gaspar et al trekker spesielt frem bruken av sivil ulydighet som en form for radikaliseret atferd som unngår bruk av vold (Gaspar et al, 2020, s.10). Og nettopp sivil ulydighet er noe miljøbevegelsen bruker også her i Norge, samtidig som miljøorganisasjoner ikke ser på faren for radikaliserings som betydelig innad i miljøbevegelsen. Kanskje ville oppfatningen vært annerledes dersom miljøbevegelsen benyttet seg av Gaspar et al. sin forståelse for radikaliserings, kanskje miljøorganisasjonene i mye større grad vil fokusert på å forebygge ikke-lovlige aksjoner, istedenfor kun aksjoner som benytter seg av vold. Definisjonsspørsmål rundt radikaliserings vil med andre være veldig sentralt i oppfatningen av trussel, arbeidet som gjøres for å forebygge og hvilken atferd som faktisk er uønsket i samfunnet.

5.2 Den norske forebyggingsmodellen

Som jeg nevnte i teori-kapitlet viste Stian Lid til at radikaliseringsforebygging i stor grad gjennom sin historie har vært preget av styringsutfordringer, knyttet til for eksempel ansvarsfordeling (Lid, 2022, 216). Kommunens offisielle ansvar når det kommer til forebygging av terrorhandlinger, er å implementere fysiske sikringstiltak på offentlige steder. Utover dette ansvaret så er det først og fremst aktørene på lavt nivå hvor radikaliserings blir forebygget, og kommunens ansvar er her mye mer indirekte enn det vil være når det kommer til å sikre offentlig rom.

Informantene jeg snakket med fra den kommunale sektor var begge bevisste på deres avhengighet til andre aktører når det kom til identifisering av mulig radikaliseret individer. Samtidig hadde ingen av kommunene ett særlig tett samarbeid eller kommunikasjon med miljøorganisasjonene i regionene. Men en av informantene fra kommunene gikk videre og sa at de skulle ta kontakt med miljøorganisasjoner for å få på plass et mulig samarbeid etter

intervjuet var gjennomført. Så selv om PST i sin trusselvurdering tar opp risikoen for at miljøbevegelsen kan bli en arena for radikaliserings, har ikke kommunene jeg har snakket med tatt initiativet til å skape et kontaktledd og å snakke om problemstillingen med miljøorganisasjonene, før dette forskningsprosjektet ble gjennomført.

Samtidig kan ordlyden i PSTs trusselvurdering være med på å påvirke hvordan arbeidet med forebyggingen foregår. Slik PST i dag har formulert sin trusselvurdering hvor voldelige aksjoner fra miljøorganisasjoner vurderes som svært lav, men radikaliserings kan forekomme, kan påvirke hvordan de ulike aktørene ser på situasjonen. Ordlyden som brukes kan føre til at situasjonen tolkes på en mindre akutt måte enn det som egentlig er tiltenkt, det blir fort noe som heller er et mulig fremtidsproblem, enn noe en bør begynne å arbeide med i dag. I realiteten bør arbeidet med å forebygge radikaliserings innad i miljøbevegelsen begynne allerede nå, for å hindre at mulige farlige situasjoner i det hele tatt oppstår. Radikaliserings er som nevnt tidligere en prosess som en ønsker å forebygge tidligst mulig, mens det kanskje virker som at miljøbevegelsen ikke ser på det som en nødvendighet ettersom at sannsynligheten er såpass lav. Radikaliserings kan allerede foregå innad i ulike miljøorganisasjoner, men organisasjonene vil kanskje ikke være oppmerksom på trusselen før det allerede er for sent.

Et poeng som ble trukket frem spesielt av den ene informantene (3) var at selve forebyggingsarbeidet i kommunene også innebærer å hjelpe med bakenforliggende faktorer. Noen faktorer i personers liv kan være med på å øke risikoen for at individer radikaliseres, blant annet mangel på sosial tilhøringshet, at en sliter på skolen eller vanskelig familiesituasjon kan alle være med på å presse individer i retning av radikale tanker. I slike situasjoner kan også kommunen hjelpe, for eksempel så hadde kommunen jeg har pratet med gjort en rekke tiltak for å kunne bidra med å «bygge» opp individene igjen, gjennom fadderordning, boligordning og lignende. Samtidig er det viktig å legge merke til at dette arbeidet ikke har som formål å de-radikaliseres individene, men heller å få orden på de bakenforliggende faktorene som kan pushe individet i «feil» retning. Som informantene sa så skal ikke kommunen fungere som et tankepoliti, men heller kunne forebygge ekstreme handlinger med å bygge opp individet og gi det en plass i det vanlige samfunnet.

5.2.1 Hva gjør miljøorganisasjonene

Miljøorganisasjonene vil som nevnt i empiri-kapitlet at deres medlemmer skal være forenelige med deres idealer, mål og de virkemidlene de ønsker å bruke. Dersom de følger det

som organisasjonen står for kan de risikere å bli kastet ut av organisasjonen. Men vil dette være ønskelig dersom en ønsker å forhindre voldelige hendelser? Dette kan være med på å dytte personer enda lenger i retning radikaliserings og ønsket om å bruke voldelige virkemidler. Uten miljøorganisasjoners restriksjoner kan en igjen øke sannsynligheten for at voldsutøvelse blir en realitet.

Selv om miljøorganisasjonen i noen tilfeller kaster personer ut av organisasjonen dersom de ikke representerer organisasjonen på en god måte, har jeg forstått det slik at organisasjonen ikke nødvendigvis varsler fra om atferden til andre aktører, selv om den er bekymringsverdig. Her kan det stilles spørsmål ved om miljøorganisasjonene gjør nok. Hvordan skal individer få den hjelpen de trenger dersom en bare blir sendt bort, uten noen form for forebygging av atferden som gjorde at de ikke kunne representere organisasjonen videre? Miljøorganisasjoner har i liten grad kontakt med aktører som er innblandet i radikaliserings- og terrorforebygging, noe som bidrar til utfordringer knyttet til å hjelpe individene, slik miljøorganisasjonene driver nå, kan en se på dette som ansvarsfraskrivelse.

Som jeg har nevnt tidligere er aktører som for eksempel kommunene i Norge avhengig av å få varsling og av å ha kontakt med aktørene som opplever radikaliserings på nært hold. Samtidig kan en stille spørsmål ved om det er noe som er allment kjent? Vet miljøorganisasjoner at kommunene er avhengige av deres informasjon og innsikt i hvordan de jobber for å forebygge radikaliserings. Kommunene bør kanskje være enda klarere på hva som trengs for å forebygge radikaliserings, i tillegg til at de bør være enda mer aktive i forhold til hvilke miljøer de har kontakt med. Det kan se ut som det er en rekke antagelser fra både den ene og den andre siden om hvordan ting bør gjøres, samtidig som de ikke har kontakt med hverandre om hvilke forventninger en har til hverandre.

5.3 Radikaliseringsforebygging som et «wicked problem»

En av grunnene til at det er vanskelig å forebygge radikaliserings kan forklares dersom vi ser på begrepet radikaliserings og arbeidet med å forebygge det som et «wicked problem». Når en skal forebygge radikaliserings er en avhengig av å forholde seg til svært mye usikkerhet. Terrorisme og radikaliserings er noe som i utgangspunktet er svært vanskelig å forebygge ettersom det er en trussel som stadig er i endring. Head og Alford (2015) poengterte at en i slike situasjoner er nødt til å tenke veldig bredt for å kunne forebygge mest mulig, og det ser vi jo også i arbeidet som gjøres i for eksempel PST som i sine trusselvurderinger tenker veldig

bredt, det er først og fremst derfor grupper som miljøorganisasjoner er tatt med i vurderingene.

Det er flere faktorer som gjør at arbeidet med radikaliserings- og terrorforebygging blir kompliserte. For det første så er det som jeg allerede har nevnt knyttet svært mye usikkerhet til terrorhandlinger, både når det gjelder hvilke mål de har, hvilke virkemidler de vil bruke og hvordan en best oppdager og forebygger fenomenet. På grunn av dette er en i stor grad nødt til å forholde seg til føre var-prinsippet når en skal arbeide med denne tematikken, for å kunne kompensere for den store usikkerheten i arbeidet. Det vil med andre ord si at en forsøker å innføre tiltak som er mye mer dekkende enn det som egentlig er nødvendig. Engen et al trekker blant annet frem at føre var-prinsippet brukes når en ikke nødvendigvis kan styre utviklingen av et fenomen i den retningen en ønsker, noe som vil ligge veldig sentralt i hvordan vi planlegger i de fleste situasjoner (Engen et al, 2016, s.344).

En av de største utfordringene når det kommer til det kommunale forebyggingsarbeidet mot voldelige ekstremister, er muligheten til å forutse hvordan trusselaktørene kommer til å handle. Dette gjelder også mulige radikaliserede individer innenfor miljøbevegelsen. Som nevnt tidligere er en avhengig av å kunne identifisere mulige trusler innad i miljøbevegelsen dersom en effektivt skal klare å arbeide med å forebygge radikalisering. Men hvordan skal en gjøre det dersom miljøorganisasjonene har en svært spesifikk forståelse av begrepet, mens kommunene kanskje har en mye bredere forståelse. Informantene mine fra den kommunale sektoren va alle klare på at det er bedre med en varsling for mye enn en for lite, men er situasjonen omvendt i miljøbevegelsen, hvor kun de mest åpenbare og største truslene for å utføre vold blir oppdaget og varslet? Vil en da klare å plukke opp andre former for radikalisering, som kanskje aksepterer andre lovbrudd som en ønsker å forebygge, men som ikke er direkte vold. Det er mange definisjons spørsmål knyttet til arbeidet som gjøres for å forebygge radikalisering, som flere parter til en viss grad må være enige om. Den kommunale sektor, miljøorganisasjonene og politi/PST bør ha jevnlig diskusjoner rundt hva det faktisk innebærer å være radikal og hvor denne grensen går.

Noe som gjør det særlig utfordrende å forebygge radikalisering er usikkerheten som er knyttet til fremtidsbilde og hvordan trusselen til enhver tid kan endre sine mål, taktikker og virkemidler. Dette er også en utfordring innad i miljøbevegelsen. Dagens miljøbevegelse bruker sivil ulydighet som et virkemiddel for å fremme sine politiske mål i forhold til miljøkampen. Mange miljøorganisasjoner ser på et slikt virkemiddel som innenfor hva som kan aksepteres i dagens samfunn. Sivil ulydighet er i utgangspunktet også ulovlig atferd, men

individene som benytter seg av dette virkemiddelet godtar den straffen aktiviteten medfører, og samfunnet som helhet vil ikke vurdere et slikt virkemiddel som på grensen til radikal/voldelig atferd. Enkelte forskere vil derimot også si at sivil ulydighet er på grensen for hva som er radikal atferd. Så hva er det som hindrer enkelte miljøaktivister fra å ønske å trekke grensen enda lengre i retning av sivil ulydighet, når de allerede har brutt grensen for hva som er lovlig, straff vil de få uansett. Slike utviklinger kan være veldig vanskelig å oppdage og å få stoppet med mindre det er stadige diskusjoner innad i organisasjonen, noe det ifølge mine informanter allerede er, men hvor radikaliserings som tema ikke er direkte oppe.

5.3.1 Ansvarsfordeling

Det er klart at når ulike aktører har ulik forståelse av sentrale begreper, hvor en er avhengig av å samhandle med andre, så vil det kunne oppstå problemer rundt ansvarsfordelingen.

Spørsmålet som er verdt å stille her er om miljøorganisasjonene er bevisste på ansvaret de har, og om de i det hele tatt er i stand til å følge opp på dette ansvaret.

Ser vi på hvordan informantene mine fra miljøorganisasjonene, har besvart spørsmål om arbeidet de gjør innad i organisasjonen så viser de ofte til rutiner de har, som i utgangspunktet er tiltenkt andre situasjoner. For eksempel viser de til varslingsrutiner som egentlig er tiltenkt saker som «me too» og lignende saker. Det kan tolkes som at varsling i situasjoner hvor det er radikaliserings som er i sentrum, ikke er en situasjon som er vanlig eller spesifisert innad i organisasjonen. Samtidig kan det jo tenkes at også miljøorganisasjonene er klar over at de har blitt nevnt i PSTs trusselvurdering, og at det er en mulighet, selv om den er lav, til at enkeltpersoner blir radikalisert innenfor miljøbevegelsen. Vil det ikke da være naturlig at de også tar stilling til dette innad i organisasjonen? Hvordan kan miljøorganisasjonene ta ansvar for radikaliserings, dersom de ikke tar stilling til problemet innad i organisasjonen?

Miljøorganisasjonene jeg har innhentet informasjon fra har vært veldig klare på at de tar avstand fra bruk av vold i miljøsaken, og at de stadig har diskusjoner og debatter innad i organisasjonen angående hvilke virkemidler og mål organisasjonen har på kort og lang sikt. Organisasjonene jobber også hardt for at medlemmenes mål og tanker skal være forenlige med det organisasjonen som helhet også står for, men som informant 6 var inne på så er det ikke nødvendigvis slik at de som har mer radikale tanker og ønske om å bruke mer radikale virkemidler, er de mest høylytte og markerte personene i organisasjonene. Ofte så ser en at personer som planlegger eller ønsker å gjennomføre ekstreme voldshendelser holder disse

tankene for seg selv, for å unngå å bli stoppet. Hvordan skal en da forvente at miljøorganisasjonene skal kunne stoppe slike handlinger?

5.3.2 Hvor går grensen

Et aspekt som er diskutert er hvorvidt vold omfatter skade på eiendom eller om det kun gjelder skade på personer. Her kan en blant annet se at det er uenighet mellom den kommunale sektor og mellom miljøorganisasjonene. Fra et kommunalt ståsted vil det være naturlig at skade på eiendom også defineres som vold, ettersom det i mange tilfeller er kommunal eiendom som påføres skade og de derfor sitter igjen med problemene. Samtidig er det ikke ønskelig fra et kommunalt ståsted og akseptere at det påføres denne typen skade, uavhengig av om det måtte skade personer.

Dette stemmer ikke nødvendigvis med hvordan miljøorganisasjonene forholder seg til begrepet radikaliserings. Noen miljøorganisasjoner vil for eksempel ikke definere skade på eiendom som en form for vold. Organisasjonen driver mye med sivil ulydighet, hvor de blant annet har påført noe eiendomsskade, men de definerer fortsatt seg selv som en ikke-voldelig miljøorganisasjon. For noen miljøorganisasjoner som for eksempel en av organisasjonene en av mine informanter representerer går grensen når mennesker blir skadet, enten det er direkte eller indirekte. Så selv om organisasjonen kan skade eiendom, vil de ikke gjøre det om det indirekte kan føre til personskade. Samtidig er det verdt å merke seg at skillene mellom hva som er godttatte virkemidler og ikke, varierer veldig også mellom de ulike miljøorganisasjonene. Noen organisasjoner benytter seg mye av for eksempel sivil ulydighet, mens andre organisasjoner også tar avstand fra slike virkemidler og fokuserer sine ressurser på for eksempel å spre kunnskap og gi folk oversikt over mer miljøvennlige alternativer.

5.3 Hvordan skiller miljøorganisasjonen seg fra andre utsatte grupper

En annen utfordring som en kan knytte til radikaliserings innenfor miljøbevegelsen som skiller seg fra annet arbeid med å forebygge radikaliserings og uønskede voldshendelser er at personer i miljøbevegelsen skiller seg betraktelig fra det som kjennetegner «vanlige» radikaliserings individer. I de aller fleste tilfeller er de mest utsatte individene for radikaliserings personer som i tillegg til radikale tanker har en rekke tilleggsproblemer. Flere av informantene jeg har snakket med har vist til at bakenforliggende faktorer som sosial status, ensomhet, fattigdom og familierelasjon alle kan være avgjørende for om individer lar seg radikaliseres. Dette er faktorer som i mange tilfeller ligger til grunn for individers utfordringer i det daglige liv og kan føre personer i retning av et radikaliserings fellesskap. Schmidt (2013) trekker blant annet

frem at søken etter å få et felleskap er en av de mest grunnleggende årsakene til at personer lar seg radikalisere. I mange tilfeller vil personers ønske om sosial tilhørighet være med å på søke etter miljøer hvor en kan delta, diskutere og føle seg hjemme, og i slike tilfeller søker en ofte til grupper som kan gi dette, samtidig som de kan gi en forklaring på hvorfor en ikke passer inn i det «vanlige» samfunnet. I radikale grupper stiller en seg ofte opp mot det som blir sett på som normen, og legger årsaken til problemene, enten det er personlig eller samfunnsproblemer, over på det «vanlige» samfunnet.

Innenfor miljøorganisasjonen er det derimot få paralleller til teorien om at bakenforliggende faktorer er avgjørende. Gjennom miljøorganisasjonene finner en ofte et miljø hvor sosialt felleskap står sterkt, sosial rettferdighet et ideal og ikke-voldelig politisk innflytelse sentralt. Selv om en også her kan finne individer, men flere faktorer som tidligere har vært sentrale i forebyggingen av radikalisering, har de fleste individer her funnet et felleskap som bringer frem andre verdier enn de «typisk» ekstreme miljøene mange søker til. Flere av informantene jeg har snakket med har trukket frem det sterke felleskapet innad i miljøorganisasjonene, noe som tyder på at dersom det skal oppstå radikalisering innenfor miljøbevegelsen så vil det sannsynligvis ligge andre årsaker bak denne utviklingen enn det vi i Norge har fokusert på innenfor andre miljø hvor radikalisering kan foregå.

Informant 3 er spesifikt inne på at det kanskje ikke er så mange bakenforliggende årsaker som kan ligge bak radikaliseringstrusselen i miljøbevegelsen. Med andre ord utfordres påstanden om at det i stor grad er bakenforliggende årsaker som ligger til grunn for å gjøre individer utsatt for å radikaliseres. Miljøbevegelsen vil muligens radikaliseres på en annen måte enn andre grupper mennesker. Og en kan da stille spørsmål ved om den norske forebyggingsmodellen er i stand til å plukke det opp? Den norske modellen er som nevnt tidligere i stor grad bygget opp ved å forebygge radikalisering gjennom å bearbeide bakenforliggende årsaker, samtidig som en forsøker å holde en åpen debatt med personen/gruppen. Vil dette være mulig dersom det ikke lenger er bakenforliggende årsaker som er en drivende faktor, dersom en ikke klarer å fange opp grupper hvor radikale tanker flourer, dersom en ikke har oversikt innad i miljøbevegelsen?

Miljøbevegelsen kan også selv være nødt til å gjøre tiltak for å bidra til at en kan forebygge radikalisering på en lignende måte som en har gjort tidligere. Gjennom datainnsamlingen har jeg fått et inntrykk av at rutiner og varsling innad i miljøorganisasjonene i forhold til radikalisering ikke har vært særlig høyt prioritert. Dette er til dels forståelig ettersom at problemstilling i liten grad er oppe i søkelyset og risikoen for at det skal skje er svært lav.

Samtidig er det også viktig innad i miljøbevegelsen å være føre-var. Dersom en legger til rette for gode rutiner for varsling og åpenhet innad og utad i organisasjonen, vil det være enklere og koste mindre ressurser å stoppe problemet i startfasen. Det vil også være med på å forhindre en ansvarsfraskrivelse i forhold til medlemmer som ikke lenger er en del av organisasjonen, men som er en trussel for å bli en voldelig ekstremist, dersom de har kontakt personer i sentrale stillinger utad av organisasjonen, som for eksempel i PST eller kommunal tjeneste.

5.4 Fremtidige utfordringer

Når en ser på fremtidige utfordringer knyttet til radikaliserings og terrorhandlinger så er det vanskelig å komme foruten internett. Internett har blitt en arena som de siste 20 årene har tatt mer og mer over for andre miljøer hvor en møter og diskuterer samfunnsproblemer. I dag er internett også den mest fremtredende arena for radikaliserings grunnet de store avstandene og store mengdene folk en kan nå på kort tid. Winter et al (2020) trekker blant annet frem hvordan islamistgrupper som for eksempel IS har brukt internett for å spre propaganda og rekruttere folk i vesten. Flere av mine informanter var også klare på at internett kan være det beste og det verste som finnes, spesielt informant 3 trekker frem internetts rolle og algoritmer som kan trekke personer i en spesifikk retning av debatten uten å gi innsikt i den fulle debatten. Samtidig som en får tilgang til all informasjonen en trenger gir det også tilgang til en helt annen side av nettet, hvor menneskehat fremmes og diskuteres. Internett har for det meste vært oppe til debatt rundt radikaliserings når det kommer til religiøs radikaliserings eller i form av høyre-radikale. Hva er det som hindrer miljøbevegelsen fra å bli radikaliseret gjennom internett og sosiale medier? Eller er det noe som er til hinder?

Et annet aspekt med internett som kan være avgjørende når det kommer til hvordan miljøbevegelsen utvikler seg er hva som skjer i andre land. En ser ofte at enkelte hendelser har en tendens til å gi utspring til en rekke «copy-cats» og å påvirke andre til å ønske å utføre lignende hendelser. En av informantene viser blant annet til skoleskyting fenomenet som har hatt en stor vekst spesielt i USA, dette har også påvirket oss her i Norge hvor varslingen av mulige skoleskytinger har blitt 4-doblet. Det kan tenkes at en slik utvikling også kan skje i forhold til økoterror. Dersom miljøbevegelsen i andre land begynner å bruke mer ekstreme virkemidler i den politiske kampen, kan dette også spre seg til andre deler av verden, spesielt dersom det får fotfeste over internett. Vi har tidligere sett kampsaker som har vært store i en del av verden bli store globale, blant annet «black lives matter» bevegelsen som først startet i USA, men som fort ble en global markering. Informanten viser videre til at det kan gå veldig

raskt fra videoer og bilder spres på nett til et skifte skjer også på andre siden av verden. Noen konkrete eksempler på nettopp dette er spredningen av «TikTok» videoer hvor miljøaktivister kaster diverse ting på kjente kunstverk og bygg, i tillegg til at de limer seg fast på veier for å hindre trafikken. Slike aksjoner har gjennom sosiale medier fått stor medfart og spredt seg over landegrensler i et tempo som tidligere ikke hadde vært mulig.

5.3.2 Økofascisme som trussel

Når vi snakke om miljøbevegelsen er det naturlig at tanken går til venstreorienterte miljøorganisasjoner, hvor det er et ønske om sosial rettferdighet og et lavere forbruk enn vi har i dag, står sentralt. Samtidig er det som flere av informantene mine nevnte så er det heller ikke bare den venstreorienterte miljøbevegelsen som er verdt å nevne, den ekstreme høyresiden er også representert i miljøaktivismen i form av økofascister. Ross & Bevenssee (2020) viser i sin artikkel til at den venstreorienterte miljøbevegelsen har vist seg å være lett påvirkelig fra den høyre ekstreme siden, noe han mener kan føre til at et skifte i ideologisk tankegang i miljøbevegelsen er mulig. Dette var også en problemstilling som informant 4 var inne på. Fascismen vil ifølge hen være veldig vanskelig å oppdage og kan allerede være involvert i miljøbevegelsen, uten at en merker det.

Både informanten og Ross & Bevenssee trekker frem Brandon Tarrant som et eksempel på en økofascist som har gjennomført en terroraksjon. Som nevnt tidligere så kan slike hendelser inspirere flere andre radikale personer til å gjennomføre slik aksjoner, Brandon Tarrant har blant annet sagt at han ble inspirert av Anders Behring Breivik. Økofascisme kan med andre ord allerede sies å ha et lite fotfeste også her i Norge. Det som gjør at økofascismen blir sett på som en stor trussel for å gjennomføre ekstreme voldelige aksjoner, er at deres «løsninger» for miljøproblemer i stor grad er knyttet til overbefolkning. Dette innebærer at «løsningene» handler om å redusere befolkningen til å passe «lokalmiljøet» klarer å opprettholde. Slike holdninger fører til menneskehat som er direkte knyttet til grupper som ifølge økofascistene «ikke hører hjemme», som igjen kan føre til voldelige aksjoner mot nevnte grupper.

6. Konklusjon

Formålet med denne studien var å besvare den overordnede problemstilling som lyder som følge: *Er den norske modellen for å identifisere og forebygge radikaliserings i stand til å fange opp trusler i nye grupper som miljøbevegelsen, som skiller seg fra tidligere utsatte grupper?*

Gjennom denne oppgaven har jeg sett på fenomenet radikaliserings og satt det inn i en miljøbevegelse kontekst. PST har gjennom sin trusselvurdering aktualisert tematikken ved å se på miljøbevegelsen som en arena hvor radikaliserings kan forekomme. En av de største utfordringene knyttet til å oppdage og forebygge radikaliserings innenfor miljøbevegelsen er, samarbeidet mellom de ulike aktørene som sammen utgjør den norske forebyggingsmodellen for radikaliserings. Den kommunale sektor og miljøorganisasjonene har liten grad av samarbeid i arbeidet med å forebygge radikaliserings, noe som fører til at partene i stor grad har ulike oppfattelse av begrepet radikaliserings. Dette kan bidra til utfordringer knyttet til varsling og risiko oppfatning både for miljøorganisasjonene og i den kommunale sektor. I tillegg har miljøorganisasjonen i liten grad tatt stilling til hvorvidt radikaliserings innad i miljøorganisasjonene er en trussel per dags dato.

Det finnes også flere utfordringer knyttet til hvor grensen egentlig går. Hva skal det norske samfunnet tolerere av uønskede hendelser. Dagens miljøbevegelse bruker sivil ulydighet som et virkemiddel for å markere seg. Det er mye diskusjoner i dag hvor langt en skal akseptere at en går, før en må slå hardere ned på aktivitetene. Definisjonsspørsmål rundt hva som er terror, er derfor helt sentralt for om vi vil se «økoterrorisme» i fremtiden.

Noen av de største utfordringene som er knyttet til forebygging av radikaliserings og trusselen til at faren er reel, knyttes til hvor usikker fremtiden er og hvorvidt deltakerne i miljøbevegelsen får gjennomslag i politikken eller ikke. Den norske modellen for forebygging av radikaliserings kan tenkes å i liten grad være rustet til å plukke opp trusselen fra et annet trusselbilde enn det vi ser i dag Miljøbevegelsen skiller seg sterkt fra det som i dag ses på som arenaer hvor radikaliserings forekommer og er en trussel. Den norske forebyggingsmodellen er i stor grad fokusert på å løse bakenforliggende problemer hos individer, som ofte er en av de mest fremtredende årsakene til at individer er særlig utsatt for å bli radikaliserings. Individer i miljøbevegelsen skiller seg derimot fra denne gruppen ettersom at det i mindre grad er underliggende personlige problemer som ligger til grunn for mulig radikaliserings, men heller en ytre trussel for fremtiden.

Fremtidsutsiktene for hvordan trusselen for radikaliserings innenfor miljøbevegelsen er svært usikre. Flere trekker frem at den sterke miljøbevegelsen vil gjøre det vanskelig for individer å gå lenger enn det som er godtatt av organisasjonene, men samtidig kan det alltid være individer som ikke lenger representerer organisasjoner som kan bli en trussel. Gjennom studien har en sett at det i enkelte tilfeller kan være individer som har blitt kastet ut av organisasjoner, men som ikke har blitt plukket opp av andre deler i den norske forebyggingsmodellen. Dette kan igjen være med på å øke trusselen for at individer gjennomfører et terrorangrep i miljøvernets navn. I tillegg har en fått innblikk i hvordan økofascisme kan være en av de største truslene fra et økoterrorperspektiv, hvor radikale høyreekstremister gjennomfører terrorangrep for å hindre overbefolkning i miljøvernets navn.

Oppsummert så kan en konkludere med at den norske forebyggingsmodellen i dag ikke er særlig egnet for å oppdage og forebygge mot radikaliserings innenfor miljøbevegelsen. Dagens modell er svært avhengig av kommunikasjon, samarbeid og at radikaliserings oppdages på lavest mulig nivå, samtidig har ikke de ulike partene tatt initiativ til å skape dette samarbeidet. I tillegg bygges mye av forebyggingen på bakenforliggende problemer som kan forebygges og bedres. Dette gjelder i liten grad miljøbevegelsen, noe som igjen gjør at de virkemidlene vi i stor grad bruker i dag, ikke er særlig egnet til miljøbevegelsen spesifikt.

6.1 Forslag til videre forskning

Som forslag til videre forskning kan det være interessant å se på hvordan politiet og PST vil vurdere og arbeide med risikoen for radikaliserings i miljøbevegelsen. Dette vil gi et nytt perspektiv som kan være svært spennende å se på i denne sammenhengen. Det kunne også vært interessant å se på hvordan andre land håndterer risikoen for radikaliserings i miljøbevegelsen. Har andre land andre forebyggende tiltak som er mer effektive enn vi har i den norske modellen.

Det kunne også vært interessant å se på lignende grupper som miljøbevegelsen, som ikke har vært særlig i søkelyset når det kommer til radikaliserings og faren for terror. For eksempel grupper som er kritisk til demokratiet, anti-statlige eller grupper som følger mange konspirasjonsteorier.

Litteraturliste

- Bates, R. (2012) Dancing with wolves: Today's lone wolf terrorists. *The journal of public and professional sociology*. 4(1). s. 1-14.
- Blaikie, N. & Priest, J. (2019) *Designing social research* (3.utg). Cambridge: polity press
- Brooke, N. (2022) What are the root causes of terrorism? I Muro, D. & Wilson, T. (Red.), *Contemporary terrorism studies*. (S.158-177) Oxford university press
- Campion, K. (2023) Defining ecofascism: Historical foundations and contemporary interpretations in the extreme right. *Terrorism and political violence*. 35(4). s.926-944. <https://doi.org/10.1080/09546553.2021.1987895>
- Coolsaet, R. (2022) When do individuals radicalize? I Muro, D. & Wilson, T. (Red.), *Contemporary terrorism studies*. (s.178-200). Oxford university press
- Della Porta, D. (2012) Guest editorial: processes of radicalization and de-radicalization. *International journal of conflict and violence*. 6(1). s.4-10
- Det norske akademis ordbok (2023) «Ekkokammer». I det norske akademis ordbok. Hentet 12.februar 2023 fra <https://naob.no/ordbok/ekkokammer>
- Doosje, B., Moghaddam, F.M., Kruglanski, A. W., De wolf, A., Mann, L., Feddes, A. R., (2016) Terrorism, radicalization and de-radicalization. *Current opinion in psychology*. 11. s.79-84. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.06.008>
- Eagan, S.P (1996) From spikes to bombs: The rise of eco-terrorism. *Studies in conflict and terrorisme*. 19(1), s.1-18. <https://doi.org/10.1080/10576109608435993>
- Engen, O.A., Kruke, B.I., Lindøe, P.H., Olsen, K.H., Olsen, O.D. & Pettersen, K.A. (2016) *Perspektiver på samfunnsikkerhet*. Cappelen Damm akademiske
- Gaspar, H.A., Daase, C., Deitelhoff, N., Junk, J. & Sold, M. (2020) Radicalization and political violence- challenges of conceptualizing and researching origins, processes and politics og illiberal beliefs. *International journal of conflict and violence*. 14(2). s.1-18
- Guelke, A. (2022) Terrorism in context. I Muro, D. & Wilson, T. (Red.), *Contemporary terrorism studies*. (s.74-93). Oxford university press

- Head, B. W. & Alford, J. (2015) Wicked problems: implications for public policy and management. *Administration & Society*. 47(6), s.711-739. <https://doi.org/10.1177/0095399713481601>
- Hollewell, G.F. & Longprè, N. (2022) Radicalization in the social media era: Understanding the relationship between self-radicalization and the internet. *International journal of offender therapy and comparative criminology*. 66(8), s.896-913
- Jore, S.H. (2021) Countering radicalisation in Norwegian terrorism policy: A welfare state approach to societal security. I Larson, S. & Rhinard, M. (Red.), *Nordic societal security: convergence and divergence* (s.179-198). Routledge
- Justisdepartementet (2010) *Felles trygghet- felles ansvar: Handlingsplan for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme*. Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/felles-trygghet---felles-ansvar/id626613/>
- Kallio, H., Pietilä, A.M., Johnson, M., & Kanganiemi, M. (2016) Systematic methodological review: developing a framework for a qualitative semi-structured interview guide. *Journal of advanced nursing*. 72(12). s.2954-2965. <https://doi.org/10.1111/jan.13031>
- Lid, S. (2022) *Kommunenes forebyggende terrorsikkerhetsarbeid og partnerskap med politiet*
- Lincoln, Y.S. & Guba, E.G. (1986) But is it rigorous? Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. I D. Williams (Red.). *Naturalistic evaluation. New Directions for evaluation*. 30. s.73-84.
- Malmros, R.A. & Sivenberg, J. (2019) *Mixing logics: multiagency approaches for countering violent extremism*.
- Martin, P. (2019) *The rules of security: staying safe in a risky world*. Oxford university press
- Muro, D. & Wilson, T. (2022) Introduction. I Muro, D. & Wilson, T. (Red.), *Contemporary terrorism studies*. Oxford university press
- Office of the inspector general (2005) *A review of the handling of intelligence information prior to the september 11 attacks*. Special report <https://oig.justice.gov/sites/default/files/archive/special/0506/chapter2.htm>
- Politiets sikkerhetstjeneste (13.02.2023) *Nasjonal trusselvurdering 2023*. Politiets sikkerhetstjeneste. <https://www.pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/ntv-2023/>

- Primoratz, I. (1990). What is terrorism. *Journal of applied philosophy*. 7(2), s.129-138.
<https://www.jstor.org/stable/24353583>
- Rittel, H.W.J. & Webber, M.M. (1973) Dilemmas in general theory of planning. *Policy of sciences*. 4, s.155-169
- Roberts, P., Priest, H. & Traynor, M. (2006) Reliability and validity in research. *Scholarly journal*. 20(44), s.41-45.
- Ross, A.R. & Bevensee E. (2020) *Confronting the rise of eco-fascism means grappling with complex systems*. Carr research insight 2020.3. London, UK: centre for analysis of the radical right.
- Schmidt, A.P. (2013) *Radicalisation, de-radicalisation, counter-radicalisation: A conceptual discussion and literature review*. ICCT research paper
- Sikkerhetsloven (1998) Lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (LOV-1998-03-20-10)
Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1998-03-20-10>
- Spadaro, P.A. (2020) Climate change, environmental terrorism, eco-terrorism and emerging threats. *Journal of strategic security*. 13(4). s.58-80.
- Vanderheiden, S. (2005). Eco-terrorism or Justified Resistance? Radical Environmentalism and the “War on Terror”. *Politics & science*. 33(3), s.425-447. <https://doi.org/10.1177/0032329205278462>
- Vanderheiden, S. (2008) Radical environmentalism in an age of antiterrorism. *Environmental politics*. 17(2), s.299-318. <https://doi.org/10.1080/09644010801936248>
- Vidino, L. & Brandon, J. (2012) *Countering radicalization in Europe*. International centre for the study of radicalization and political violence.
- Winter, C., Neumann, P., Meleagrou-hitchens, A., Ranstorp, M., Vidino, L. & Fürst, J. (2020) Online extremism: research trends in internet activism, radicalization, and counter-strategies. *International journal of conflict and violence*. 14(2). s.1-20

Vedlegg 1

Vil du delta i forskningsprosjektet

Utfordringer knyttet til øko-terror i kommunal sektor

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se på utfordringer knyttet til det kommunale arbeidet med kontraterror. Spesielt med fokus på nye grupper som skiller seg fra det som er typisk innenfor radikaliserings og terror trussel. I dette tilfelle øko-terrorisme. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å undersøke hvilken trussel øko-terror fremstår som her i Norge. Gjennom prosjektet ønsker jeg å besvare hvilke utfordringer førstelinjen i Norge står overfor i møte med grupper som skiller seg fra det «normaliserte» trusselbilde. Prosjektet er en masteroppgave og vil være på omtrent 80 sider.

Klarer den norske modellen for radikaliseringsforebygging å fange opp nye grupper som utfordrer utenforskapsteorien?

Er den førstelinjen bevisst på trusselen Eco-terror utgjør? Vil de være i stand til å oppdage, varsle og forhindre?

Hvilke utfordringer oppstår i første linje som følge av nye radikaliseringsgrupper som for eksempel Eco-terror i møte med tidligere potensielle radikalisererte?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Stavanger er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du blir spurt om å delta i dette prosjektet grunnet din stilling og den kunnskapen du besitter i forhold til tema og problemstillingen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et intervju som vil ta mellom 30-45 min. Intervjuet inneholder spørsmål om kommuner/organisasjoners arbeid i forhold til radikalisering, terrortrusler og eco-terror mer spesifikt. Dine svar vil på tatt opp digitalt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Personvernopplysningene vil kun være tilgjengelig for meg og min veileder Sissel Haugdal Jore ved Universitetet i Stavanger.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 15.juni. 2023. Personopplysningene vil anonymiseres og lagres frem til sensurfrist og deretter slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Stavanger har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Brede Langvik Ullestad. Mail:245707@uis.no. Tlf: 46968577
- Sissel Haugdal Jore veileder UiS. Mail: Sissel.h.Jore@uis.no. Tlf: [51831830](tel:51831830)

- Vårt personvernombud: Rolf Jegervatn UiS. Mail: Persovernombud@uis.no

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Sissel Haugdal Jore
(Forsker/veileder)

Brede Langvik Ullestad

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Utfordringer knyttet til Eco-terror i kommunal sektor*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i Intervju
- at opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes [Arbeidssted, stilling osv.]

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2.

Intervjuguide – Kommunal sektor

1. Kan du fortelle litt om deg selv? a. Hva er din utdanning? b. Hvor jobber du og hva er din stilling?

Introduksjon

1. Hva legger du i begrepet radikaliseringsprosess?

2. Hvordan forstår du en radikaliseringsprosess?

3. Hvordan identifiserer/adskiller du en som radikalisert kontra andre former for uønsket adferd? Er det noen spesielle risikofaktorer du ser etter? i. Hvor går denne grensen?

4. Er radikaliseringsprosess et fokus i arbeidet ditt? Tenker du at denne tematikken faller innunder ditt arbeidsområde? i. Er radikaliseringsprosess et begrep du har et klart forhold til og som du forholder deg i til i hverdagen? ii. Har du tenkt over hvordan du bruker begrepet og hvem du bruker begrepet ovenfor? b. Har dere eksisterende praksiser og rutiner knyttet til identifisering, vurdering og håndtering av radikaliseringsprosess? i. Hvis ikke, tenker du det er relevant å innføre spesifikke rutiner knyttet til radikaliseringsprosess?

5. Opplever du at radikaliseringsprosess/radikaliseringsprosess utgjør en stor risiko for sikkerheten i samfunnet?

6. Hvilke andre aktører samarbeider dere med i det daglige? a. Opplever du at dere har et godt samarbeid og gode rutiner på hvordan dere kan dele informasjon i saker om radikaliseringsprosess? i. Beskriv eventuelle svakheter.

7. Opplever du at ulike forebyggende aktører tolker begrepet radikaliseringsprosess ulikt? Påvirker dette måten radikaliseringsprosess blir identifisert, håndtert og vurdert?

8. Ønsker du å legge til noe mer?

Spørsmål knyttet til Eco-terror/radikaliseringsprosess for kommuner:

1. Hvordan forstår du begrepet Eco-terror?

2. Er Eco-terror et begrep dere jobber mye med, er dere bekymret for at miljøaktivister skal bli ekstreme?

3. Hvilke utfordringer er knyttet til deres arbeid med Eco-terror?

4. Hvordan skiller dere mellom miljøaktivisme vs. Eco-terror? Er dette ekstra vanskelig på grunn av miljøaktivistenes store oppslutning og engasjement? Er det vanskelig å skille mellom radikale og engasjerte?

5. Hvordan ser dere for dere at utviklingen av Eco-terror vil være i fremtiden?

6. Ønsker du å legge til noe mer?

Vedlegg 3

Intervjuguide – miljøorganisasjoner

1. Kan du fortelle litt om deg selv? a. Hva er din utdanning? b. Hvor jobber du og hva er din stilling?

Introduksjon

1. Hva legger du i begrepet radikalisering?
2. Hvordan forstår du en radikaliseringsprosess?
3. Hvordan identifiserer/adskiller du en som radikalisert kontra andre former for uønsket adferd? Er det noen spesielle risikofaktorer du ser etter? i. Hvor går denne grensen?
4. Er radikalisering et fokus i arbeidet ditt? Tenker du at denne tematikken faller innunder ditt arbeidsområde? i. Er radikalisering et begrep du har et klart forhold til og som du forholder deg i til i hverdagen? ii. Har du tenkt over hvordan du bruker begrepet og hvem du bruker begrepet ovenfor? b. Har dere eksisterende praksiser og rutiner knyttet til identifisering, vurdering og håndtering av radikalisering? i. Hvis ikke, tenker du det er relevant å innføre spesifikke rutiner knyttet til radikalisering?
5. Opplever du at radikalisering/radikaliseringsprosess utgjør en stor risiko for sikkerheten i samfunnet?
6. Hvilke andre aktører samarbeider dere med i det daglige? a. Opplever du at dere har et godt samarbeid og gode rutiner på hvordan dere kan dele informasjon i saker om radikalisering? i. Beskriv eventuelle svakheter.
7. Opplever du at ulike forebyggende aktører tolker begrepet radikalisering ulikt? Påvirker dette måten radikalisering blir identifisert, håndtert og vurdert?
8. Ønsker du å legge til noe mer?

Spørsmål til miljøorganisasjoner:

1. Kan du fortelle litt om deg selv? Hvilke ansvarsområder du er ansvarlig for innad i organisasjonen?
2. Hvilket arbeid driver deres organisasjon med? Hvilke kjerneområder er dere opptatt av, hva vil dere oppnå? Hvilke virkemidler bruker dere?
3. Hva kjennetegner en person som er medlem av deres organisasjon?
4. Samarbeider/jobber tett dere med noen andre organisasjoner?
5. Hva legger du i begrepet radikalisering? Ser du på radikalisering/radikalisererte individer som en trussel for sikkerheten i samfunnet?
6. Hvordan forstår du en radikaliseringsprosess?
7. Er radikalisering et tema som er mye oppe i deres organisasjon?
8. Opplever du at andre medlemmer har samme oppfatning av hva radikalisering er? Kan ulik oppfatning gjøre det vanskelig å forholde seg til radikalisering?
9. Opplever du at faren for at individer radikaliseres blir tatt på alvor i deres organisasjon?
10. Har dere noen form for rutiner for varsling av ekstreme/radikale holdninger? Hvor ligger terskelen for å varsle?

11. Hva skal til for at dere varsler andre instanser som for eksempel PST?
12. Hvordan ser dere for dere at holdningene til klimakampen kan endres i fremtiden?
13. Hvor ser dere for dere at den største trusselen ligger?
14. Ønsker du å legge til noe?

Vedlegg 4.

Intervjuguide – Ekspert gruppe

1. Kan du fortelle litt om deg selv? a. Hva er din utdanning? b. Hvor jobber du og hva er din stilling?

Introduksjon

1. Hva legger du i begrepet radikalisering?
2. Hvordan forstår du en radikaliseringsprosess?
3. Hvordan identifiserer/adskiller du en som radikalisert kontra andre former for uønsket adferd? Er det noen spesielle risikofaktorer du ser etter? i. Hvor går denne grensen?
4. Er radikalisering et fokus i arbeidet ditt? Tenker du at denne tematikken faller innunder ditt arbeidsområde? i. Er radikalisering et begrep du har et klart forhold til og som du forholder deg i til i hverdagen? ii. Har du tenkt over hvordan du bruker begrepet og hvem du bruker begrepet ovenfor?
5. Opplever du at radikalisering/radikaliseringsprosess utgjør en stor risiko for sikkerheten i samfunnet?
6. Opplever du at ulike forebyggende aktører tolker begrepet radikalisering ulikt? Påvirker dette måten radikalisering blir identifisert, håndtert og vurdert?
7. Ønsker du å legge til noe mer?

Spørsmål knyttet til Eco-terror:

1. Hvordan forstår du begrepet Eco-terror?
2. Er Eco-terror et begrep dere jobber mye med, er du bekymret for at miljøaktivister skal bli ekstreme?
3. Hvordan aktive er miljøaktivistene rundt om i Norge?
4. Hvordan skiller du mellom miljøaktivisme vs. Eco-terror? Er dette ekstra vanskelig på grunn av miljøaktivistenes store oppslutning og engasjement? Er det vanskelig å skille mellom radikale og engasjerte?
5. Hvordan ser dere for dere at utviklingen av Eco-terror vil være i fremtiden?
6. Ønsker du å legge til noe mer?

Vedlegg 5

Vurdering av behandling av personopplysninger

09.03.2023

Referansenummer

195848

Vurderingstype

Standard

Dato

09.03.2023

Prosjekttittel

Utfordringer knyttet til øko-terror i kommunal sektor.

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Stavanger / Det teknisk- naturvitenskapelige fakultet / Institutt for sikkerhet, økonomi og planlegging

Prosjektansvarlig

Sissel Haugdal Jore

Student

Brede Langvik Ullestad

Prosjektperiode

02.01.2023 - 15.06.2023

Kategorier personopplysninger

- Alminnelige

Lovlig grunnlag

- Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.06.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar**OM VURDERINGEN**

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.)

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!